

ЛОЗАРСКИ ПРЕГЛЕДЪ

ОРГАНЪ НА БЪЛГАРСКИЯ ЛОЗАРСКИ СЪЮЗЪ — СОФИЯ

Годишенъ абонаментъ 65 лева предплатени. Обявления и реклами се приематъ по споразумение. Всичко, което се отнася до списанието да се изпраща до редакцията — Плѣвень.

Редакторъ. Г. К. ЧЕРВЕНКОВЪ.

СЪДЪРЖАНИЕ:

1) Къмъ абонатитѣ; 2) Смъртоносни удари върху лозарството; 3) Практическата цена на американскитѣ лози — подложки — Бѣлчо Ив. Бѣлчевъ; 4) Механизиране на виненото производство — Инж. х. Н. Карамболовъ; 5) Какво трѣбва да се направи за улеснение износа на нашитѣ грозда и овоци — Инж. В. Чакъровъ; 6) Лозарство и алкохолизъмъ — В. П. Мариновъ; 7) Практически новости и съвѣти: Проектно-правилникъ за контрола върху сушенитѣ сливи и прѣсно грозде предназначени за износъ, Пропаганда за гръцкото сушено грозде — Н. Недѣлчевъ; 8) Свободна трибуна: Акцизъ върху виното, джибритѣ и овощнитѣ кашии или данѣкъ на декаръ — Н. Савчевъ, Акцизъ или другъ данѣкъ върху лозята и овощнитѣ градини — Сл. Дръновски; 9) Съюзини, дружествени и кооперативни; 10) Въпроси и отговори; 11) Хроника.

Къмъ абонатитѣ.

Съ настоящата кн. 10 списание „Лозарски Прегледъ“ приключва XIII-та си (1928 г.) годишнина,

Въпрѣки оскъднитѣ срѣдства, съ които е разполагала редакцията, поради некоректността на маса абонати, които отказаха да се издѣлжатъ, издадоха се на време обещанитѣ 10 книжки (248 стр.) съ разнообразенъ и полезенъ материалъ. При ценното съдействие на сътрудници, настоятели и кооперации списанието почти удвои своитѣ абонати и отъ полученитѣ похвали отъ абонатитѣ редакцията черпи куража да продължи издаването му и тая—1929 г., като го подобри.

Редакцията като съобщава, че е взела мѣрки да издава и тая година списанието редовно апелира къмъ всички лозари и дейци да проагитиратъ, запишатъ и заплащатъ на време списание „Лозарски Прегледъ“ — единственото списание у насъ по лозарство и винарство и върния защитникъ на лозарството.

Абонамента му за 1929 г. се намалява на 60 лв. за отѣлни лица и 50 лв. за кооперации, читалища и ученици, *но винаги предплатени.*

На настоятели, лоз. д-ва и кооперации се праи за 5—10 абонаменти 20%, а надъ 10 абонамента по 25% отстъпка.

Чрезъ просвѣта и борба къмъ поминѣкъ и напредѣкъ.

Редакцията.

Смъртоносни удари върху лозарството.

I.

Законопроекта за *народното здраве отдѣлъ XIII* е една прикрита полувъзбрана за продажбата на спиртнитѣ питиета.

II.

България поиска напоследъкъ като замѣна за да позволи вноса на гръцки спиртни пития у насъ нѣкои отстъпки за износа на брашна въ Гърция.

(Екон. прегледъ — органъ на Русенската търговска индустр. камара, брой 14, стр. 7 отъ 1. XII. 1928 год.).

III.

По нареждане на г. м-ръ Молловъ се приготвява вече законопроектъ за измѣнение и допълнение закона за акцизитѣ, съ който на първо мѣсто ще се премахне сега съществуващата аномалия — спиртнитѣ фабрики да плащатъ 80 лева на килограмъ акцизъ, когато тия, които го добиватъ отъ джибри и други, да плащатъ само 14—18 лева за килограмъ. Една аномалия, която има за послѣдствие затварянето на спиртнитѣ фабрики и лишаване държавния бюджетъ отъ единъ сигуренъ и не малък доходъ.

При това, измѣнението акциза върху спирта е едно задължение. поето предъ финансовия комитетъ на О. Н. презъ септемврийската му сесия и включено изрично въ протокола на сжщия.

(в. „Зора“ бр. 2856 отъ 11. I. 1929 год.).

Тия три съобщения нѣматъ нужда отъ коментарии, тѣ самитѣ говорятъ ясно до колко държавата милѣе и се грижи за лозарството. Отъ една страна поощрява лозарството, а отъ друга прави опити да наложи ограничения, случая съ отдѣлъ XIII, до размѣръ на възбрана за консумацията на вината и ракиитѣ. Благодарение упоритата борба на Лозарския съюзъ и общия повикъ противъ тая възбрана комисията, която разглежда законопроекта е отхвърлила тоя отдѣлъ XIII, но рано е още да се предвижда дали ще го отхвърли и камарата.

Видно е, че само за да се защитятъ интереситѣ на 5—6 голѣми мелници у насъ е направено предложение на гръцитѣ да направятъ облекчение на брашното, а ний въ замѣна да имъ позволимъ вноса на спиртни питиета, следъ като имаме такива въ надпроизводство.

Не ще е вѣрно твърдението, че проекта да се увеличи въ троенъ размѣръ акциза на джибритѣ и сливитѣ за да се изравни съ тоя на фабричния спиртъ, е продиктуванъ отъ поетитѣ задължения по бежанския заемъ и претенцитѣ на

финансовия комитетъ при О. Н., защото другитъ заложили приходи напълно гарантиратъ заема и комисията не би се занимавала съ подобни подробности. Явно е че това повишение на акциза се иска отъ спиртофабрикантитъ, които следъ като сж изтръгнали съгласието на финансовия министъръ сж подтикнали комисията къмъ претенции, ако има такива.

Подобни опити, да се нанисатъ удари на лозарството, сж правени до сега много и лозаритъ сж успѣвали да ги отбиватъ.

Но знаменателна е смелостъта и нахалността съ която заинтересовани срѣди въ тая злощастна лозарска година се опитватъ да нанесатъ тия три смъртоносни удари на лозарството — поминѣкъ на $\frac{1}{5}$ отъ населението.

Тогава, когато лозарството е въ тежка криза и лозаря мизерствува подъ тежестъта на ежедневнитъ си човѣшки нужди и непоносими акцизи и данѣци, държавата се опитва да узакони възбрана, да разреши вносъ на вина и др. отъ Гърция, да увеличава акциза и данѣцитъ. Това показва, че държавата не само не се грижи за лозарството, а се опитва да му наниса смъртоносни удари.

А най жалкото е че прекозаинтересованитъ — лозаритъ пасуватъ и съ престѣпно спокойствие понисатъ всичко, като очакватъ Господъ да имъ помогне. А Господъ не помага на подобни заспали стопани, до когато тѣ самитъ не се събудятъ и организирани не потърсятъ правата си.

Чувате ли лозари, вижте и преценете какви нови удари и данѣци ви се готвятъ. Нима ще допуснете да бждете до-разорени и оставени безъ поминѣкъ. Време е да се организирате и поведете борба противъ това безгрижие и безправие за вашия поминѣкъ, защото по-късно ще е безполезно.

Единъ е изхода — просвѣтената и организирана борба. Тая борба може да се води съ успѣхъ само ако се групирате всички около вашия защитникъ Лозарския сѣюзъ.

Свикайте се на събрания, преценете готвѣщитъ ви се удари, образувайте въ всѣко село и градъ Лозарско дружество, станете членове на Сѣюза и се издължете.

Ето Зарѣзанъ иде, използвайте го за да съберете членски вносъ за сѣюза, абонаментъ за сп. Лозарски Прегледъ и проагитирайте необходимостъта отъ борба.

Така организирани, пратете колкото се може повече делегати на Лозарския конгресъ, който се свиква на 24 и 25 февруарий въ София.

Тамъ, на конгреса ще се четатъ реферати по всички тия въпроси, ще се взематъ съответнитъ резолюции, които трѣбва да се поднесатъ на министри и камара.

Но за да бждатъ чути и удовлетворени вашитъ правдиви искания трѣбва да сте силни. Затова елате масово на конгреса за да защитимъ Българското лозарство — нашия поминѣкъ.

Бълчо Ив. Бълчевъ.

Практическата цена на американски- тѣ лози — подложки.

Още отъ 1910 годнна въ лозарска Франция е констатирано въ известни случаи, особно при по сухи и бедни почви, филоксеренъ упадъкъ въ нѣкои лозови насаждения върху подложката „Мурведръ х Рюпестрисъ 1202“, но и до днесъ, въпрѣки изключителнитѣ сухи и горещи почвенни и климатически условия въ много южно французки лозарски райони и въпрѣки наличността на една богата колекция отъ най разнообразни чисти американски и франко х американски хибриди подложки каквито французкия лозаръ има на разположение въ страната, никой тамъ не е вдигналъ тревога за изхвърляне на „Мурведръ х Рюпестрисъ“ 102² отъ употребление като подложка; а у насъ, когато се намиратъ случаи още гдето въпрѣки популярно доказаната филоксерна неустойчивостъ, мѣстната лоза продължава да се засажда и направо (неприсадена), когато фактическата наличностъ на лозовия пазаръ у насъ се състои само отъ „Монтикола“, „Шасла х Берландиери 41 б“, „Мурведръ х Рупестрисъ“, съвсемъ нищожни количества „Рипария х Рюпестрисъ 101“¹⁴ и миниатюрни аматьорски остатъци отъ „Рипария х Берландиери 420 А и Телеки — колегата проф. Н. Недѣлчевъ, въ статията си „една опасна подложка“, печатана въ кн. 7, 8 и 9 на Лоз. Прегледъ прави генерална прокламация за изключването у насъ на всички франко американски хибриди подложки отъ употребление.

Недостатъчната филоксерна устойчивостъ на „Мурведръ х Рюпестрисъ“ въ известни случаи се знаеше, прочее, много отдавна и въпрѣки това подложката не е изключена никжде отъ употребление. Всички авторитетни консултации тамъ за констатиранъ нѣкжде упадъкъ на подложката сж се изразявали по скоро въ поясняване причинитѣ на проявената слабостъ. Подложката се използва и днесъ, разбира се по внимателно отъ колкото нѣкога и то предимно за по трудни почвенни условия, гдѣто тя въпрѣки недостатъка си е още съ предимства надъ много други подложки.

Но нали се знаеше сжщо и то още по отдавна, че подложки като „Порталисъ“, „106“⁸, „101“¹⁴ и много други още пропадатъ отъ болестъта „Хлороза“ когато се засадатъ въ силно варовити почви? Въпрѣки това, обаче първитѣ лозя върху американска подложка въ Сливенъ, засадени въ мѣстността „Хамамъ Баиръ“ гдѣто почвата е силно варовита, пропаднаха отъ „Хлороза“ защото първитѣ насаждения на времето бѣха неудачно насадени съ присадени лози върху неиздържаци на варовника подложки. Знаеше се, сжщото много отдавна, че болшинството отъ подложкитѣ не отиватъ въ влаж-

нитъ почви, и въпрѣки това много диви и присадени лозови насаждения въ държавни и частни стопанства у насъ бѣха изкоренени поради неподходящето имъ поставяне въ такива почви.

Така че въ изнесенитѣ отъ проф. Н. Недѣлчевъ случаи, ако привидната буйность на „Мурведръ Рюпестрисъ“ е могла да поблазни нѣкои лозари, които често пѣти могатъ да станатъ и жертва на заинтересовани агитации отъ нѣкои пепиниеристи — агрономическитѣ деятели при разнитѣ агрономства, обаче, сж длѣжни да знаятъ че „Мурведръ Рюпестрисъ“ е подложка само за влажнитѣ почви или най-малко за почви, които не страдатъ отъ суша. Болшинството отъ почвитѣ въ Ямболско и Чирпанско, гдѣто „Мурведръ Рюпестрисъ“ е проявилъ недостатъчна филуксерна устойчивость днесъ, сж почви гдѣто е трѣбвало може би да се използватъ други подложки. Толкозъ повече че подложката „Мурведръ Рюпестрисъ“ носи и упрѣкътъ че и тя като „Монтикола“ поради буйния си растежъ, въ младини изресява плода на присадника си. За наноснитѣ влажни почви, обаче, „Мурведръ Рюпестрисъ“ е подложка, която за сега се налага, защото тамъ тя е съ истински предимства надъ „101¹⁴“, „Монтикола“, „420^A“, „Телеки“, „Порталисъ“ и др. които въ такива почви жѣлтѣятъ и пропадатъ. А именно въ такива почви „Мурведръ Рюпестрисъ“ вегетира съ свойственната си буйность, която превишава растежа на много чисти американски лози поставени при най-благоприятни условия. Подложката „Мурведръ Рюпестрисъ“ е лоза съ не особно широка зона отъ почви за засаждане; тя е практически съ много по скромни претенции отъ колкото онези, които нѣкъде погрѣшно ѝ сж приписали. Тя е повикана главно за по-особнитѣ, ненормални, по трудни почвени условия, каквито практическия животъ изниси понѣкога. На нѣкой мѣста се е злоупотрѣбило, прочее, съ нея като сж я смѣтали за универсална подложка и сж я поставили не на мѣстото ѝ. За дебелитѣ свежи терени и наноснитѣ почви, обаче много пѣти силно варовитѣ, които често страдатъ по скоро отъ излишна влага въ почвата, гдѣто другъ изборъ мѣчно може да се направи — тамъ „Мурведръ Рюпестрисъ“ има истинска практическа цена, защото е съ голѣми предимства надъ много други подложки.

Но ако за подложката „Мурведръ Рюпестрисъ“ може да се каже че изнесенитѣ упрѣци сж безогледно нахвърлени и пресилени, съвсемъ безпричинно и безосновно се прокламира недовѣрие и къмъ една особенно ценна у насъ подложка каквато е „Шасла Берландиери“ 41^B, и то само защото нос европейска кръвь.

Никъде до днесъ литературата на по-старитѣ отъ насъ и голѣми лозарски страни не е изнесла до днесъ упадѣкъ у „41^B“, който упадѣкъ да се дължи на недостатъчна филук-

серна устойчивостъ; напротивъ „41^Б“ чрезъ своитѣ ценни качества като подложка отъ день на день завладява все по-широкъ теренъ на засаждане. Но подложката „41^Б“ изнесе особно ценни качества на чисто българска почва. Въ подкрепа на статията си печатана въ кн. 3 на Лозарски прегледъ т. г. азъ ще изнесе следнитѣ обективни факти.

Презъ пролѣтѣта 1910 година засадохъ въ Старо-Загорско землище въ мѣстността „Башъ чардакъ“ едно отъ най-първитѣ въ Старо-Загорска околия присадени лозя. Засадената плантация представлява единъ парцелъ отъ 16 декара съ чисто южно изложение, гдето почвата е глинеста пѣсъклива, пропусклива, дълбока съ различни проценти варъстигащи до 60%, срѣдно плодovitа даже бедна, винаги чувствително засѣгана отъ лѣтнитѣ засушавания. Почвата е характеренъ представителъ на голѣмъ процентъ отъ почвитѣ на южно българскитѣ лозарски райони. Въ желанието си да извадя заключение за действителната практическа цена при български условия на подложкитѣ които могатъ евентуално да се препоръчатъ за подобни условия, азъ организирахъ на свои срѣдства опитно лозе като поставихъ петъ подложки: „Монтикола“, „Рипария Рюпестрисъ, 3309“ и 101¹⁴, „Шасла Берландиери 41^Б“ и „Рипария х Берландиери 420^А“, Гладкия лозовъ материалъ доставихъ отъ пепиниерата „Рищеръ“ (въ Франция), и присадохъ изключително съ южно-български памидъ. Следъ две години отъ засаждането, още до 10 годишната възраст, лозитѣ присадени на „41^Б“ изпъкнаха съ значителни предимства надъ другитѣ подложки както съ умѣрено буйнитѣ си растежъ така и съ количественното и особно качествено плододаване при идентични културни условия и общо приетата тукъ кжса чепова рѣзидба. Особенъ интересъ, обаче, представлява равномѣтката днесъ, следъ единъ вегетационенъ периодъ отъ 18 години — при напълно еднаквитѣ културни условия за цѣлитѣ парцелъ отъ 16 декара, очебийно изпъква напълно нормалното вегетационно състояние на лозитѣ върху „41^Б“, а въ непосредствено съседство онези върху „Монтикола“ „3309“, „101¹⁴“, и „420^А“, сж едни пропаднали (разбира се не отъ филоксера) и изкоренени вече, а други въ съвсемъ западнало и далечъ не рентабилно състояние въпрѣки че подложкитѣ сж съ доказана филоксерна устойчивостъ.

Отъ 1916—1918 години насамъ подложката „Шасла Берландиери 41^Б“ е главната подложка въ Ст.-Загорска околия, върху която сж засадени вече надъ 30,000 декари лозя; насажденията сж отъ най-различни възрасти, почти винаги при най-благоприятни за филоксера почви — никжде обаче не е констатирано случай отъ характерния филоксеренъ упадѣкъ.

Но абсолютната филоксерна устойчивостъ е ли най-важниятъ и примордиаленъ факторъ при възобновяването на лозята върху американска подложка? Та не сж ли практи-

чески нужди въ живота, при труднитѣ най-разнообразни почвенни и климатически условия, които извикаха на животъ франко-американскитѣ хибриди? и когато колегата Н. Недѣлчевъ алармира предъ българскитѣ лозари за изоставянето на франко-американскитѣ хибриди включително и „41^Б“, съ кои подложки смѣта да ги замѣни? Съ „Монтикола“, „101¹⁴“, „420^А“, съ чиститѣ американски лози, казва той. Но по цѣлиятъ подбалкански масивъ въ южна България, гдето лозовата култура е доминиращия поминъченъ отрасълъ имаме много бедни и богати почви, често пжти не особно дълбоки, съ едно съдържание лесно разложима варъ отъ 30 до 60%, а фактическата наличностъ на лозовия пазаръ у насъ безъ франко-американскитѣ хибриди е само „Монтикола“? Колегата Н. Недѣлчевъ особно горещо препоръчва „Монтиколата“ която, казва той, не била достатъчно оценена у насъ. Но ако колегата Недѣлчевъ проследеше внимателно миналото, щеше да види че въ началото на новото лозарство у насъ „Монтиколата“ бѣше подъ всеобщото обаяние на лозаритѣ и на първитѣ агрономически деятели. Въ Старо-Загорския държавенъ лозовъ разсадникъ при основаването му сж били застъпени 8 голѣми таблици отъ по 10 декара само съ „Монтикола“. Материалътъ на 80 декара добре гледанъ маточникъ е прѣсканъ главно изъ Ст. Загорска околия. Първитѣ насаждения у насъ сж били изключително върху „Монтиколата“, която е засадана при най-разнообразни почвенни условия. Живота въ практиката изнесе обаче сериозни дефекти на тази подложка и направи голѣми окастриювания на широкитѣ въ началото претенции на „Монтиколата“, която бѣше станала едва ли не универсална у насъ. *Практическиятъ животъ съ съдействието на агрономическитѣ деятели ще ограничи и корегира претенциитѣ и на „Мурведръ Рюпестрисъ“, съ който нѣкъде се е сжщо така злоупотрѣбило.*

Монтиколата е една ценна подложка, но само за известни почвени, климатически и културни условия. Съ тази подложка, обаче, сжщо не трѣбва да се работи безогледно, защото и тя бѣше станала нѣкъде „пенкелеръ“ за всички почви и условия, но и тя даде и ще дава разочарования, когато се злоупотрѣби съ нея. Така, въ плиткитѣ почви у насъ тя се указа по неиздържлива на сушата отъ много други подложки. Монтиколата е една подложка, която особно въ първитѣ години е съ много капризенъ растежъ. Съ южно българскитѣ памиди и доминиращата у насъ традиционна къса чепова резидба „Монтиколата“ даде голѣми разочарования и затова основателно постепенно се изоставя. Много стопани изкорениха лозя върху „Монтикола“, макаръ и да не бѣха на възраст за коренене.

Една голѣма грѣшка е споредъ менъ и гдето „Монтиколата“ продължава да се засажда въ райони съ късъ рас-

теженъ периодъ, гдето почватъ рано есеннитъ застудявания. *Монтиколата* е буйно растяща подложка, която отразява тѣзи свои вегетационни качества и върху присадника си. И наистина присадника върху *монтиколата* до късно наесень е въ растежъ и раннитъ есенни студове не могатъ да не направятъ дълбоки поражения върху организма на лозата, когато при едно силно понижаване на есенната температура сокодвижението не е още преустановено. Моето дълбоко убеждение е, че съ засаждането на буйно растящи подложки, чийто представител е „*Монтиколата*“, въ райони съ кжсъ растеженъ периодъ, каквито особено въ северна България не липсватъ, се отварятъ широко вратитъ на мжчно излѣчимата болестъ „*Куръ-Нуе*“ (*закържевяване*). *Монтиколата*, прочее, макаръ напълно устойчива на филоксерата подложка нѣма много широко практическо приложение у насъ. И тя ще има действителна практическа цена, когато се използва само умѣстно и разумно.

„*Рипария Рюпестрисъ 101*“¹⁴ е една също ценна подложка у насъ, но тя пъкъ не бива да напуска по-дебелитъ, по-богати и съвършено слабо варовити терени.

„*Рипария Берландиери 420 А*“ е подложка, която изпъква особно съ своята издържливостъ на сушата. Тази подложка, обаче, нѣма никога да добие широко разпространение у насъ, защото се указва особно чувствителна на гжбнитъ болести; подложката дава много често засъхвания, нагивания и въ резултатъ голѣмъ процентъ отъ лозовитъ главини въ лозята ежегодно проресяватъ. Трѣбва винаги да се прави особно грижливъ подборъ на гладкия лозовъ материалъ въ нея. Вънъ отъ това „*420 А*“ е подложка, която много мжчно се укоренява и съ мѣстнитъ присадници има съвсемъ слабо сродство.

Подложката „*Рипария Берландиери телеки*“ пъкъ има въ болшинството си характернитъ качества отъ „*Рипарията*“ и иска почви дълбоки, рохки, плодови и не много варовити.

При опредѣляне на подходящата подложка американска лоза за дадено мѣсто, агрономическия деятель трѣбва да държи смѣтка не само за физическия съставъ на дадената почва, но и за локалнитъ почвени характерни особености, за локалнитъ сортове грозда и традиционнаша резидба, за климатическитъ условия на района и пр.

Всички американски лози се нападатъ отъ филоксерата. Но *практически достатъчната филоксерна устойчивостъ не трѣбва да се търси само въ индивидуалнитъ качества на подложката*. Филоксерната устойчивостъ е въ зависимостъ отъ една редица важни фактори, които за трайността на присаденитъ лоза изобщо, трѣбва да се взематъ винаги въ съображение. Тѣзи фактори сж:

1. *Въпроса за адаптацията*. Една подложка не е ли засадена въ подходяща за нея почва, тя боледува и въ това

си състояние тя е лесно уязвима отъ гжбни и животински паразити;

2. *Афинитета на подложката съ присадника.* Когато по адаптационни условия за дадено мѣсто се наложи известна подложка, то неподходящитѣ присадници също могатъ винаги и бързо да докаратъ органически упадъкъ на лозата;

3. *Подходяща резидба.* Високитѣ кордонни резидби, съ които напоследъкъ почна много да се злоупотрѣбвява, за почви които страдатъ отъ суша, докарватъ бързо изтощение и западане на лозитѣ, въпрѣки дори наторяване. Лозаря трѣбва съ особено голѣма предпазливостъ, да измѣня локалната традиционна резидба, която дългогодишната напластена опитностъ е установила за дадени почвени и климатически условия;

4. *Климатическиятъ условия и хидрометрическото състояние на почвата.* Презъ последнитѣ години между лозаритѣ навредъ се констатира една тенденция да се икономиса дълбочината на риголването, която често пѣти не надхвърля 30—35 см. и се насаждатъ подложки фактически не по-дълги отъ 25—30 см. При това положение, лозовитѣ насаждения силно страдатъ отъ сушата, особено първитѣ години следъ насаждането, тъй като коренната система е още повърхностна и слабо развита. „Мурведеръ Рюпестрисъ“ е една отъ най-буйно растящитѣ подложки, присадника развива широка и буйна листна система, която прави голѣми и особно активни изпарения и като така, ускорява изсушаването на почвата и скоро започва силно да страда отъ това. *А когато лозата продължително страда отъ сушата, тя е въ истинско болезнено състояние, което бързо се изразява въ органически упадъкъ. Това е една много важна основна причина, въ която трѣбва да се търси до голѣма степенъ упадъка на младитѣ насаждения. Прочее, за трайността на присаднитѣ лозя изобщо, въ южна България поради сухитѣ климатически условия, трѣбва да се проагитира между населението по-дълбоко риголване, което да надхвърля въ много случаи даже 50 см. дълбочина, а дължината на подложкитѣ за присаждане да се увеличи на 35 даже на 40 см. за силно пригорливитѣ почви.*

5. *Хранителността на почвата.* Изкуственното подхранване на почвата е необходимо не само за отгледването на по изобилни и по доброкачественни гроздови реколти. То е необходимо за подържането, преди всичко, на нормалното вегетационно състояние на лозитѣ. „Мурведеръ Рюпестрисъ“ е една отъ най-буйно растящитѣ подложки, а буйниятъ ѝ растежъ особено въ младини често съблъзнява лозаритѣ къмъ по щедра резидба и прѣтоварване на лозитѣ. А годишната съ претоварена реколта, особено за младитѣ насаждения, се последва винаги отъ органическо изтощение и вегетационенъ упадъкъ за следващата година даже и при редов-

но наторяване на лозята. А когато наторяването не се практикува никакъ, което е най-обикновено явление за българската действителностъ, това ограничено изтощение продължава редъ години и може да се завърши съ пълно пропадане и на лозя засадени върху най-устойчивитѣ на филоксерата подложки. Разумното и изобилно наторяване, обаче, трѣбва да се извършва своевременно за да се поддържа винаги въ нормална изправностъ вегетационната сила на подложката, която е практически достатѣчна за да се справи съ филоксерата. Много естествено е, че при омаломощенъ вече организъмъ, когато филоксерната напасть е взела вече надмощие, защото самиятъ торъ въ нищо не уврежда филоксерата, а коренната система на лозата тогава е дълбоко разстроена за да използва хранителността на тора. Въпроса за торението на българскитѣ лозя, прочее, е неразривно свързанъ съ въпроса за трайността и дълголѣтието на последнитѣ.

6. Всички причини, които могатъ да уязватъ листния апаратъ на лозата или причинятъ физиологическо разстройство въ лозовия организъмъ — иматъ за последствие органическо изтощение и вегетационенъ упадъкъ. Такива причини сж различнитѣ гъбни болести и животински неприятели, измръзване, градушки и пр. пр.

7. Засаждането на нови лозя непосредствено следъ изкореняването на стари (мѣстни или американски), дава линѣеща вегетация. Една осждителна практика у нѣкои лозари е да използватъ самото риголване за изкореняване на пропаднало лозе, и веднага на пролѣтѣта да засаждатъ наново готови присадени лози. При това положение почвената атмосфера е още наситена отъ грамадно множество филоксерни въшки и при засаждането веднага на новата плантация, младитѣ коренчета, особено на франко-американскитѣ хибриди, не могатъ да не страдатъ по чувствително. Такова насаждане, даже съ чисто американски лози, остава за дълги години съ линѣеща вегетация. Налага се, прочее, едно частично, макаръ и временно прочистване на почвената атмосфера. Нуждни сж една, две, а даже и повече години почивка следъ грижливото изкореняване на старото лозе. Презъ време на почивката на терена да се използватъ други култури, особно леуминознитѣ, които сжщевременно обогатяватъ почвата и реставриратъ хранителната ѣ сила. Така като се постѣпи младитѣ насаждения използватъ сравнително по-спокойно благотворнитѣ ефекти на риголваната почва именно първитѣ години и развиватъ по буйна коренна система, която дава вегетационно надмощие на лозовия организъмъ надъ кореннитѣ филоксерни паразити, които за всички американски лозови подложки сж постояненъ съпътникъ презъ цѣлиятъ имъ животъ.

Прочее, съвсемъ неоснователна и крайно прибързана е прокламацията на колегата проф. Н. Недѣлчевъ за генерално изоставяне на франко-американскитѣ хибриди като подложки у насъ, защото последнитѣ сж повикани отъ практически нужди на живота, но трѣбва разумно и умѣстно да се използватъ и защото никжде у насъ не сж подготвени за да се поднесътъ на населението други изпитани, проучени отъ нашитѣ изпитателни институти по достойни тѣхни замѣстници.

Инж. х. Н. Карамболовъ.

Механизиране на виненото производство.

И винарството ни, подобно на лозарството у насъ, запазва още частния си и дребенъ характеръ. Това е и причината, загдето то и до сега не е влѣзло въ фазата на индустриализация. Докато много земеделчески продукти: цвѣкло, оризъ, маслодайни семена и др., се преработватъ масово по индустриаленъ начинъ, то плода на лозата у насъ се преобрѣща въ вино още по примитивенъ пжтъ. Това се обяснява съ обстоятелството, че доскоро нѣмахме голѣмо производство на грозде: това последното е прѣснато въ много ржце, а и непретенциозния вкусъ на консуматора, както и недостига на вино на вътрешния пазаръ позволяваха на производителя да приготвявава вино по примитивнитѣ методи, а именно да събере гроздето, да го смачка донѣкжде съ кракъ и да го остави на самоволно превръщане въ вино. А и сравнително добритѣ цени позволяваха още *неприложението на „тънкитѣ смѣтки“* по отношение на разходитѣ, добита и т. н. Но отъ нѣколко години насамъ условията се значително промѣниха. Почувства се свѣрх-производство, спаднаха ценитѣ на виното, когато отъ друга страна разноскитѣ по обработката на лозята се увеличиха вследствие увеличение на надниците. Претенциозността на консуматора къмъ качеството на виното и начина на преработката се повиши. Въ резултатъ днесъ производителитѣ сж изправени предъ едно *положение на намалени приходи и увеличени разходи*. И налага се въпроса какъ да се повдигне приходността, и какъ да се намалятъ производ. разноски и разходитѣ въобще.

Да се влияе, обаче, изкуствено върху пазарнитѣ цени е тежко, Пазаря си има свои закони, които подчиняватъ и обуславятъ покупко-продажбитѣ. Като разумно срѣдство, върху което можемъ да имаме влияние и върху което трѣбва да обърнемъ погледитѣ си ни остава: 1) Увеличение до възможни рзмѣри на винения рандеманъ; 2) Намаление на за-

губитъ отъ фири и пръскане; 3) Намаление на производственитъ разноси; 4) Подобрение качествата на вината.

Отъ 50-тъ години на миналото столѣтие всички видове производства въ борбата си съ конкуренцията сжщо се принудиха да намалятъ производственитъ си разноси. Скъпата работна ржка, навсѣкжде се измѣства отъ евтината работа на машината. И едрото производство се навсѣкжде механизира. Все къмъ това време намираше въ Франция и първитъ опити да се приложи машината при преработката на гроздето. Този стремежъ се засилва особено, следъ учредяването на кооперативни изби, за голѣма, масова преработка на грозде въ вино. Нашето винарство изживява тъкмо този периодъ. И докато механизирането на малкитъ, частни изби, е илюзорно, то това на голѣмитъ кооперативни изби е наложително, отъ гледна точка на материалнитъ имъ интереси, отъ гледна точка на бърза, добра и успѣшна работа. Машинитъ приложени въ винарството за преработка на гроздето се отличаватъ не съ нѣкаква деликатна, тънка и сложна конструкция. Тѣ сж масивни, мощни, съ размѣри споредъ количеството грозде, което искаме да преработимъ съ тѣхъ. На изгледъ тѣ сж малки, но иматъ, обикновено, голѣмъ дебитъ.

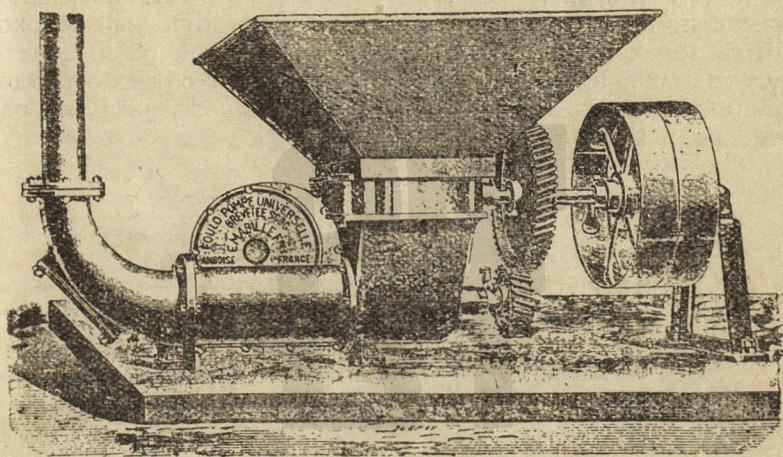
Къмъ тия винарски машини се отнасятъ:

1) *Гроздомелачката*. Чрезъ нея се отбѣгва мачкането съ крака, което е нечисто, неестетично и непълно. Много често се случва да стане студено презъ време на гроздобера. Въ такова време, особено, тъпкачитъ работятъ „на бърза ржка“ и много зърна оставатъ неизпукани. Внесени въ ферментационния сждъ, много отъ тия зърна, главно тия отъ дебелоципести сортове, оставатъ до края на ферментацията недоизпукани отъ ферментационната топлина. Ако следъ оттакането, такива пращини хвърлимъ въ казанъ за дестилиране, то целитъ зърна тамъ се изпукватъ, но захаръта имъ остава неоползотворена. Въ резултатъ отъ тоя начинъ на преработка съ крака имаме загуба на вино и алкохолъ. Ако ли пъкъ прѣчинитъ ги прекараме презъ преса неизпуканитъ и неферментирали зърна се изпукватъ, мжстѣта изъ тѣхъ изтича и внесе неотферментирана захаръ въ преферментиралото вино. Една неприятностъ: преферментиралото вино трѣбва наново да продължи да ферментира докато се доразложи захаръта. За да не губимъ отъ захаръта, както и да отбѣгнемъ появата на нова ферментация въ преферментиралото вино, трѣбва всички влизаци зърна въ ферм. сждъ да бждатъ изпукани. Това се постига чрезъ гроздомелачката. Това е нейното предназначение.

2) *Роначката*. Предназначението ѝ е да отстранява чепкитъ отъ зърната. Намира приложение тамъ кждето желаятъ да получатъ „по-меки“ вина, безъ особенна трѣпчивина. Знае се какво една отъ главнитъ съставни части на чеп-

ката е танина. При продължителния контактъ на чепката съ врящата каша, танина се разтваря. Отъ това загрубява вкуса, колкото кратка ферментация да вършимъ.

Отъ друга страна е известно, че семките и люспитѣ оставятъ винаги достатъчно количество танинъ въ виното. Тоя отъ чепкитѣ допринася само за загрубяване на вината и за понижение на тѣхната качественостъ. Отстранението на чепкитѣ крие и други изгоди. Чепката се равнява по тегло отъ 3—7% отъ теглото на гроздето. Съ отстранението на чепкитѣ спестяваме, следователно, отъ 3—7% отъ ферментационната вмѣстимостъ. Вина оставени дълго време въ присѣствие на прашинитѣ получаватъ дѣхъ на чепка. Съ отстранение на чепкитѣ тая опасностъ се избѣгва.

Фиг. 1. Фулопомпа. Mabile.

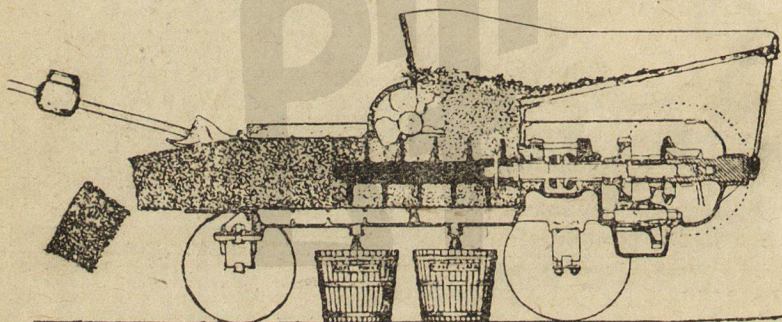
3) *Черпателна помпа.* Това е третата винарска машина. Тя поема смляната каша съ или безъ чепки и я припомпва по преводни широки трѣби въ сждоветѣ за ферментация.

Фирмитѣ фабрикуващи тия машини ги предлагатъ, обикновено, не по отдѣлно, а комбинирани: 1) гроздомелачка и помпа (Foulopompe Mabile). Гледай фиг. 1. Или 2) гроздомелачка, роначка и помпа (Fouloegrapoir Coq) и т. н.

5) Четвъртата машина се явява *пресата* за грозде и прашини. Преситѣ биватъ рѣчни, хидравлични и континуелни. Рѣчните подхождатъ за дребни стопанства, но работата съ тѣхъ е бавна, а и не изтискватъ добре прашинитѣ. Въ тия последнитѣ остава много вино, и производителитѣ сж принудени следъ пресуването, отново да изварятъ прашинитѣ на ракия.

За голѣмото производство по-подхождатъ хидравлическитѣ преси, а най вече континюелнитѣ. Гледай фиг. 2. Работата съ тѣхъ е бърза, а въ качествено отношение задоволителна. Тоя родъ преси сж приспособени да бждатъ движени механически и изразходватъ съвършено малко гориво или електр. токъ.

5) Като се има предвидъ, че въ всѣка винарска изба се практикува ежегодно едно изтакане и пресуване и най-малко 3 претакания, по необходимостъ се явява въ голѣмитѣ изби *механическата помпа*. Докато ржчнитѣ помпи пречерпватъ 2—3 хиляди литри въ часъ при постоянна работа и то най-малко на двама души работници, то механическитѣ помпи пречерпватъ 6—7 хиляди литри въ часъ при участието на единъ работникъ да наблюдава, да пуца помпата въ движение и да я спира, когато това е потребно. Така, че механическата помпа е петата машина и то една отъ най-необходимитѣ за икономична и бърза работа въ една изба. Докато другитѣ машини се вмѣстватъ въ работа само презъ гроздоберния сезонъ, то механ. помпа ще бжде впрѣгната въ работа презъ цѣлата година.

Фиг. 2. Континюентална преса. Mabille.

Всички гореизложени машини образуватъ една система, една група. За сигурна презгроздоберна работа се препоръчватъ две системи. Това се прави отъ съображение, ако се повреди едната, то да не се спира гроздобера, а да се пусне въ движение другата, резервната група.

Механизацията на винарскитѣ изби намира голѣми противници. Съображенията на тия последнитѣ сж, че се заангажирали голѣми капитали, които се имобилизиратъ въ инвентаръ, машини, служащи само 15—20 дни презъ гроздобера. На това опититѣ и резултатитѣ възразяватъ, че макаръ и кратко време да сж впрѣгнати въ работа, механизацията на една такава изба прави такива икономии отъ акцизъ и работна ржка, че само отъ икономитѣ, които внася въ сравнение съ примитивната работа, само въ 2—3 години механ. инсталация се сама изплаща.

Когато се яви намѣрение да се инсталира една механическа изба, то окончателно решение трѣбва да се вземе още презъ зимата, а поржкитѣ да бждатъ направени най-късно до май. Иначе се рискува да пристигнатъ машинитѣ отъ странство, следъ гроздобера.

Инж. В. Чакъровъ.

Какво трѣбва да се направи за улеснение износа на нашитѣ грозда и овоция.

Ние сме може би много добри лозари, но лоши винари и още по-лоши търговци,

До преди две години отъ всички страни у насъ се препоржчваше и работеше за масовото засѣване на повече лозя, безъ разлика на сортове, и безъ огледъ на това въ какво и какъ ще се преработва полученото грозде, както и кжде ще се пласирватъ продуктитѣ.

Това сж печални факти, за които, разбира се, сж виновни лицата, даващи едностранчиво направление, при възстановяване нашето лозарство, следъ унищожението му отъ филоксерата.

Разполагаме вече съ 750,000 декара лозя, отъ които *при добра реколта* се получава поне 350 милиона кгр. грозде или повече отъ 150 милиона литри вино.

Мѣстната консумация поради общата икономическа криза едва ли може да погълне 90—100 милиона литри, така че за останалата частъ трѣбва да се търси пазаръ въ чужбина.

Чуждестранния консуматоръ е извънредно взискателенъ, поне относно външния видъ, (цвѣта) и вкуса на вината, т. е. иска се еднообразна здрава стока съ специаленъ вкусъ и цвѣтъ.

Въ това отношение ние сме извънредно назадъ, поради примитивнитѣ условия на винарствуване, произвеждаме всичко друго, но не и масови количества, еднообразни поне на цвѣтъ (бѣли съ зеленъ отенѣкъ) вина.

Естествено, че при това положение нашитѣ вина само следъ известна допълнителна преработка, избѣлване и купажъ съ вина отъ другъ произходъ би могли да се поднесатъ на европейския консуматоръ.

Това още не значи че вината ни не притежаватъ много ценни качества (натуралностъ и пр.); но преди всичко нека се знае, че публиката на голѣмитѣ европейски центрове, оценява не само споредъ вкуса, а и съ *очитѣ си*.

Разбира се, че щомъ предлагаме „полуфабрикатъ“ съ неизвестно име, и то въ единъ преситенъ пазаръ, трѣбва

най-малкото да се ръководимъ отъ международнитѣ цени, да продаваме съ нѣколко пункта по-ниско, поне докато си намѣримъ постояненъ пазаръ.

На първо време е нужно също да се правятъ и всевъзможни облекчения на чуждитѣ и мѣстни фирми, които биха пожелали да организирватъ износа.

Какви грижи създава на отдѣлнитѣ държави покровителки пласимента на вината се вижда отъ факта, че страни съ добре организиранъ износъ, като Унгария, замислятъ за въвеждането на „експортни премии“, а новитѣ презокеански лозарски страни, Чили, Австралия и пр. вече въведоха отдавна „Експортнитѣ премии“ — и така по изкуственъ начинъ се настаняватъ на Германския и Английски пазари.

Също така да се има предъ видъ, че и странитѣ консуматорки, се стараятъ по различни начини да намалятъ до минимумъ вноса на чужди вина, било като насърчаватъ лозарството или като препоръчватъ замѣняването на гроздовитѣ вина съ овощни и пр.

Всичко това изтъквамъ само за да подчертая, че въпроса за осигуряване пазаря на нашитѣ вина е много важенъ, не търпи отлагане, и че трѣбва още тази зима да се узаконятъ подходящи рационални мѣроприятия.

На първо време да се прокара единъ изчерпателенъ законъ за вината, въ който да бжде предвидена и контролата при износа.

Съ помощта и съдействието и контролата на държавата, да бждатъ построени въ по-голѣмитѣ лозарски центрове специални модерни изби, кждето да става преработката на вина за износъ, както и купажа, обезцвѣтяването или въобще типизирането на различнитѣ вина отъ отдѣлнитѣ райони, за да се направятъ годни за износъ.

За тази манипулация, която е извънредно належаща, могатъ на първо време да се построяватъ само специални цементови бѣчви и резервуари постлани съ стъкло. Тѣ се използватъ и за ферментация и постройката имъ е патентъ на фирмата Rostock & Boerlocher — Klosterneburg bei Wien.

Подобни бѣчви и резервуари тази фирма е вече строила на нѣкои наши кооперации, тѣ сж много удобни, ефтини и може съ помощта на държава, постоянни комиси, общини и пр. — още тази пролѣтъ да се построятъ въ по-голѣмитѣ винарски центрове, или най-добре при отдѣлнитѣ кооперации, кждето ще се използватъ и за ферментационни сждове.

Разбира се, че едновременно съ модернизиране нашето винарство, трѣбва поне на първо време, да се направятъ всички възможни улеснения за гарантиране износа на излишнитѣ вина, които сж ежегодно по нѣколко десетки милиона литри.

то; всѣко измѣнение на това е противъ неговата натура и затова е мжно постижимо.

Никой нѣма да отрече, че въздържателното дѣло е направило голѣмъ прогресъ у насъ, както никжде другаде въ лозарскитѣ страни, но и никжде другаде не се води такава интензивна и широка пропаганда. Въпроса, обаче, съ безалкохолното използване на гроздето стои на едно и сжщо мѣсто и нито крачка не е напредналъ; никаква промѣна въ лозарското производство не се забелѣзва. Тукъ-тамѣ нѣкои опити съ безалкохолно вино, едни свършиха, а нѣс-полука и разочарования, други едвамъ се крепятъ безъ никакви изгледи за по-голѣмъ успѣхъ. Използуването подъ формата на мармалади, петмеси, пистили, на прѣсно грозде, консервирано и пр. си остава напълно старото положение, безъ видимо желание за начало поне. Защо? — Защото производството се ръководи не отъ нѣкакви чувства, желания и идеи, а отъ неумолимитѣ закони на стопанския и икономически животъ. То е преди всичко въпросъ на възможности и смѣтка. Ако това положение продължава да сжществува, то ще докара неминуемо пропадането на лозарството. И този процесъ се вече ясно очертава още отъ сега. Нови лозя не се правятъ или много малко, а старитѣ не сж вѣчни, тѣ ще почнатъ да изчезватъ постепенно, както сж създавани. Ако не се предвиждаше подобна опасност, никой нѣмаше да се тревожи отъ противо-алкоолната пропаганда. Една дълготрайна култура, каквата е лозарството, никой нѣма да предприеме, щомъ не сжществува една по-широка и постоянна клиентела за неговитѣ продукти; тя не може да се приспособява на колебанията на пазаря и да се съобразява на нуждитѣ и търсенето, както е съ едногодишнитѣ култури.

Да научимъ народа, се провикватъ мнозина, да яде грозде. Но народа си знае да яде грозде, народа знае сжщо, че гроздето е хубаво, сладко и полезно, но отъ практическа глечна точка, за него не всѣко нѣщо което се яде е храна, т. е. такава храна която презъ сезона да замѣсти напълно употребяванитѣ храни, както е напр. съ месото, зеленчуцитѣ, варивата и други, тогава може да се разчита на една много по-голѣма консумация, отколкото сега. Но, гроздето е плодъ и е една еднообразна храна, която се яде повечето като десертъ и то въ ограничено количество. При това струва скжло, сезонътъ му е краткъ, пренасянето и съхранението му трудно. Такова е положението въ всички лозарски страни, даже, у насъ поради качеството на нашитѣ сортове, грозде най-много се яде, но това съвсемъ не се забелѣзва и не се отразява върху количеството на реколтата. То е като капка въ море предъ оная грамадна маса отъ стотици милиона килограма грозде, което ние може да получаваме.

За виното е съвсемъ друго нѣщо. То е единъ сравнително траенъ продуктъ и употреблението му е по-общо и

по-широко. То се пие преди всичко за ефекта, който произвежда, за настроението, което създава и въобще за удоволствие при яденето, при разни случаи на веселби, за почерпки и пр. Задоволява различнитъ вкусове и апетити, а това го прави най-употрѣбяемото и най-приятно и любимо питие. За влиянието, което указва върху организма, до колко е полезно или вредно, е въпросъ на различно схващане и убеждение.

Че алкохолътъ подъ разнитъ форми, подъ каквито се употрѣбява, може да бжде вреденъ, това е известно на всички, то не отъ сега, но още отъ край време. Кой не е чувалъ да се говори отъ мнозина за нѣкого си, че умрѣлъ отъ пиянство или ракия; или че нѣкой си много пие, та нѣма да отиде за дълго. Това показва, че съзнанието отъ вредата на спирнитъ питиета не е липсвало никога, даже, и у най-простата маса. Смѣтали сж, обаче, че тя се причинява отъ многото или неумѣрено пиене, особено на силнитъ питиета, каквито у насъ сж ракиитъ, съ които най-лесно и най-често се злоупотрѣбява. При умѣреното пиене, убеждението е, че врѣда нѣма, особено при виното. До колко тази мисль е вкорѣнена въ съзнанието на народа показватъ нѣколко известни пословици, които изразяватъ това чувство: „пий съ мѣрка“, „пий, но да не те пие то“, „благословено да е виното, — проклето да е пиянството“. Даже анкетата, която се направи у насъ върху столѣтниците изнесе, че тѣзи стари хора, дошли до тази възраст сж употрѣбявали умѣрено спиртни питиета. А вѣковната практика въ всички страни най-убедително установява безвредността на спирнитъ питиета, особено на виното, при едно разумно и умѣрено употрѣбление.

Тѣзи факти идатъ да потвърдятъ мисльта на всички онѣзи, които пледиратъ за една борба противъ алкохолизма, която да почива на други начала, не противъ пиенето изобщо, а само чрезъ злоупотрѣблението съ него, противъ неумѣреното пиене, което е вредното и опасното. Защото алкохолизъмътъ е резултатъ не на употрѣблението, а на злоупотрѣблението съ спирнитъ питиета, особено съ нѣкои отъ тѣхъ. На първо време трѣбва да се преследва индустриалния спиртъ, първоизточникътъ на алкохолизма въ всички страни, като се забрани консумацията му; като по-далечна цель може да се иска ако не пълното унищожение на гроздовитъ и плодови дестилизирани питиета (ракиитъ), то, тѣхното крайно ограничение, което може да се постигне, както е направено въ нѣкои страни, чрезъ стѣснителни мѣрки върху тѣхната продажба и консумация, даже и монополъ. На тѣхна смѣтка ще се фаворизиратъ лекитъ питиета, отъ които на първо мѣсто виното, употрѣблението на които не съставлява опасностъ за алкохолизма. Разрешенъ по този пжтъ алкохолния въпросъ у насъ, ще се засили лозарството и ще се избѣгне алкохолизма, ако не съвършено, то ще

намалѣе до минимумъ. Ние виждаме, че въ страни при „сухъ режимъ“, като въ Америка, пакъ алкохолизма не е изчезналъ; той ще изчезне само чрезъ възпитание и просвѣта, като всѣки добие съзнанието отъ вредата съ злоупотрѣблението съ спиртнитѣ питиета.

Да се надѣмъ чрезъ безалкохолното използване на гроздето, или отъ износъ на вино и грозде, до размѣри както върватъ нѣкои, което да ангажира една голѣма частъ отъ производството и на тѣхъ да се крепи лозарството, сж праздни илюзии, които времето скоро ще дойде да опровергае. Лозарството, както въ всички страни, така сжщо и у насъ е сжществувало и ще продължава да сжществува само възъ основа на *алкохолното винено производство и мѣстната или вътрешна консумация*. Безалкохолни продукти, износъ на вино и грозде, това сж само „баберки“, които ще си останатъ завинаги като такива. Отъ цѣлото производство на вино въ Европа (въ другитѣ материци то е безъ значение) възлизаще на 130—140 милиона хектолитра срѣдно, продуктъ на износъ е не повече отъ 4—5 милиона или 3—4% отъ които една частъ, ако не и по-голѣмата отива пакъ въ лозарски страни особно въ Франция, и то винаги колебливъ и непостояненъ и по размѣръ и по държави¹⁾. Износа на грозде не съставлява и 1% отъ производството му. Много причини отъ лай-разнообразенъ характеръ: технически, фискални, икономически, морални и др. сж спжвали отъ край време международната търговия съ вино, която винаги е била ограничена, при всичко че повече отъ държавитѣ съ много повече население не сж лозарски и не произвеждатъ вина. Тѣзи ограничения още повече се увеличиа следъ войната. Единъ износъ на вино и грозде не е безъ значение за насъ и все ще служи за поощрение, за това трѣбва да се стремимъ да го имаме, но преди всичко то е вътрешната консумация, върху която лозарството може да сжществува и се развива, на нея ще раачита най малко 95—96% отъ производството, тя само може да му дава импулсъ и тласъкъ да върви напредъ. За нея, обаче, никой не говори. Износътъ,

1) Франция, съ прочутитѣ си и отъ най разнообразни качества вина, при най благоприятни условия за износъ и близко до голѣмитѣ велозарски страни, при едно производство отъ 50—60 мил. хектолитри, не е достигнала да изнася повече отъ 4 мил. и то преди повече отъ 50 години. Отъ 20 години насамъ износътъ е срѣдно 15 мил. хектол. или 30% отъ производството. Не защото Франция има голѣма вътрешна консумация затова изнася малко, както мислятъ нѣкои, но защото нѣма дирене, нѣма пазаръ. Известни сж усилията, които се полагатъ въ Франция за дирене на пазари и увеличение на износа на вината, както и протеститѣ и негодуванието на лозаритѣ за вноса на на чужди вина, наложенъ по договорни задължения. Ако имаше износъ, тя лесно ще намали своята консумация или да увеличи производството до колкото нужда има. Сравнително единъ по-голѣмъ износъ иматъ Гърция и следъ нея Испания, Португалия, но зависящъ винаги отъ Франция; не лозарскитѣ страни съвсемъ малко вино внасятъ.

изложенъ на каприза на много случайности, на пречки и рискове често пѣти непреодолими, на далечността и несигурността на пазаритѣ, безъ да се игнорира, не трѣбва да се възлагатъ голѣми надежди на него.

Между другото, въздържателитѣ, за да придадатъ по-голѣмъ ефектъ на своята пропаганда стремятъ се по всѣкакъвъ начинъ да представятъ българския народъ едва ли не най-пиянския на свѣта. Спекулиратъ съ числото на кръчмитѣ, като неоснователно правятъ сравнение съ училищата¹⁾; смѣтатъ стойността на изпититѣ спиртни питиета като загуба на народа, когато тѣ сж мѣстно произведение и тѣзи пари си оставатъ у насъ и ги взематъ нашитѣ производители, работници, търговци и държавата. Споредъ тѣхъ, пиянството и алкоолизма сж се били силно развили у насъ отъ войната насамъ, което съвсемъ не е вѣрно. Тѣзи, които сж имали възможность да следятъ и наблюдаватъ отъ близко употреблението на спиртнитѣ питиета, както преди филуксерната криза, когато имахме повече отъ единъ милионъ декара лозя, така и презъ течение на кризата и сега, констатирагъ тъкмо противното, а именно, че днесъ се пие много по-малко отколкото по рано; това ще го каже всѣки, който си припомни какъ се пиеше преди войнитѣ и какъ се харчеше виното, ракията и бирата и какъ е сега. Това иде да потвърдятъ и официални данни и цифри за консумацията на спиртнитѣ питиета: когато преди войнитѣ у насъ се е консумирало 6—7 милиона литри индустриаленъ спиртъ, днесъ при по-голѣмо население, по-малко отъ милионъ. Доказателство — затварянето почти на всички спиртни фабрики. Бира се е изпивало 22—24 милиона литри, сега 8—9. Виното не бѣше по-малко, отколкото днесъ, защото освенъ натуралното, се приготвялаше и едно неограничено количество петиотни и други изкуствени вина. Само сливовицата има увеличение, но тя лежи съ години въ бѣчвитѣ на производителитѣ, за да дойде една година като настоящата, да се продаде. Тогава рѣдко можеше да се срещне човѣкъ, който да не употребява спиртни питиета, особно вино, при постоянното съмнение за неговото качество; а сега, при изобилието на чисти натурални вина, вънъ отъ всѣкакво съмнение, има много хора вече, които не смѣятъ да изпиятъ една чаша или да внесатъ единъ литъръ въ къщи, не по други съображения, но отъ страхъ че виното е вредно, отрова и да не се алкоолизиратъ! ... И тѣзи хора отъ день на день се увеличаватъ, а срещу всѣки единъ такъвъ изчезва най-малко половинъ декаръ лозе.

Какъ трѣбва да се разсѣе това заблуждение за спиртнитѣ питиета, особно за виното, което тъй старателно се

²⁾ Числото на кръчмитѣ не съответствува съ размѣра на пиенето; увеличението имъ презъ последнитѣ години се дължи на социални и икономически причини, а не на увеличението на консумацията.

Когато една Унгария вече въвежда експортните премии; урежда изби и собствени складове въ почти всички по-големите европейски центрове, защо ние да стоимъ още въ бездействие.

Улеснения и жертви отъ страна на държавата трѣбва да се правятъ, и колкото по-скоро, толкова по-добре.

Нека заинтересованитѣ и компетентнитѣ крѣгове, само се установятъ въ каква форма е по удобно да се направятъ облекченията — дали съ въвеждането на експортни премии или подъ друга форма.

Специално за тази година трѣбва да се подчертае, че едва ли вината предназначени за експортъ би могли да получатъ цена по-висока отъ 7 лв. фванко производителя.

Вѣрно е сѣщо, че производителитѣ нѣматъ смѣтка да продаватъ по-доле отъ 7 лв. литъра; но ние трѣбва да се приравнимъ съ нашитѣ конкуренти (гърци, испанци и др.), които предлагатъ обикновени вина за купажъ (6—7 лв. литъра) франко Триестъ.

Съ Гърция въобще, изглежда, едва ли ще можемъ конкурира, тъй като тамъ приготвянето на изкуствени вина (отъ спиртъ и стафиди) се толерира и отъ самата държава.

Но на първо време докато се настанимъ на Европейскитѣ пазари и приспособимъ къмъ международнитѣ изисквания, жертви е наложително да се правятъ отъ наша страна.

Сѣщо така стои въпроса и съ износа на десертното грозде. Ние включително *димята* получаваме годишно около 30 милиона кгр. грозде. Неговия пазаръ е всѣкога сигуренъ, тъй като ценитѣ у насъ сж сравнително задоволителни, качеството много добро, остава главния въпросъ транспорта и организацията на износа.

Тази година изнесохме единъ милионъ кгр. грозде *изключително 90⁰ димятъ*, и то главно за Виена.

Този привиденъ успѣхъ, се дължи повече, на лошата реколта, която имаше Италия и другитѣ конкуренти, отколкото на нѣкаква наша специална организация и грижи.

Превоза става презъ Югославия и Унгария, страни, които сж наши конкуренти, и които ни правятъ и ще ни правятъ всевъзможни пречки и шикании за компрометиране износа ни.

Срещу тѣхнитѣ пречки ние сме безсилни да се бранимъ, и нищо не ни остава, освенъ своевременно да се замислимъ за организирането на самостоятеленъ националенъ транспортъ по Дунава.

Въ това отношение, новия патентъ за малки (40 тона) бързи параходчета на единъ известенъ австрийски инженеръ, ни иде действително като избавление.

Съ тѣзи бързи параходчета, превоза, който ще бжде много по-евтинъ отъ този съ желѣзницитѣ, ще можемъ само за *три дена* да превозваме грозда, овощия, зеленчуци и пр

отъ Русе до Виена. Независимо отъ това, тѣзи параходи сж снабдени съ специална хладилна инсталация за поддържане ниска равномерна температура, както и могатъ да пжтватъ непрекъснато пакъ до Пасау и Регенсбургъ въ Германия.

Ние и безъ това трѣбва да харчимъ много милиони за специални вагони, служащи за превозъ на овощия и зеленчуци, съ сжщитѣ срѣдства можемъ да си осигуримъ национална по-сигурна, ефтина и бърза транспортна служба по Дунава.

Обаче за получаването на една системна и навременна дейность въ всичката тази областъ, свързана съ организиране износа на нашитѣ грозда, вина, овощия и зеленчуци, е необходимо образуването на една специална независима централа по подобие на другитѣ страни.

Всички належащи въпроси, като контролата при износа, транспорта, мѣроприятия, закони и пр. свързани съ правилния и навремененъ експортъ, трѣбва и могатъ да бждатъ всестранно проучвани и препоржчвани отъ тази „Централа по износа“ за уреждането на която на първо време ще сж достатѣчни нѣколко стотинѣ хиляди лева.

Тази сума подъ различна форма при съставяне на новитѣ бюджети може много лесно и безъ затруднение да се набави отъ държавата, камаритѣ, пост. комисии и пр.

Това е единствениятъ пжтъ за правилната и бърза организация износа на нашитѣ лозаро-овощарски продукти, — каквото и да било отлагане или измѣнение отъ това направление ни носи само нови загуби и разочарования.

Виена декемврий, 1928 г.

В. П. Мариновъ.

Лозарство и алкохолизъмъ.

Борбата противъ алкохолизма засега най чувствително единъ широкъ общественъ поминѣкъ у насъ, каквото е лозарството. Когато кажемъ *лозарство*, трѣбва да разбираме едно производство съ което е свързанъ поминѣкътъ на повече отъ 300 хиляди домакинства, съ което могатъ да се използватъ въ нашата планинска страна съ своитѣ широки разклонения и склонове, височини и бърда, не по-малко отъ 1—1½ милиона декара земя, съ суха и бедна почва, негодна за друга култура и което е източникъ за препитание на най-малоимотнитѣ граждани и селени, и на мнозина интелигентни хора, които влагатъ въ него своя трудъ и своето знание. По край това, едно голѣмо число работници намиратъ въ него приложение на своя трудъ презъ по-голѣмата частъ на годината и много още хора и занятия, прѣко или косвено, иматъ полза отъ неговитѣ произведения. Държавата сжщо

добива дохода отъ данъци и берии. Никакъвъ „алкохолень“ капиталъ тукъ не се вижда, това сж дребни сжществувания, които повечето съ своя и на семейството си трудъ, изкарватъ прехраната си.

За това, борбата противъ апкохолизма, подъ каквито благовидни пориви и съображения да се води, щомъ създава опасностъ и може да докара пропадането на лозарството, което неминуемо ще стане, ако тя се възприеме така както ни се внася отъ вѣнъ, трѣбва да се постави на една безпристрастна и обективна критика и да се нагоди на нашитѣ социални и поминѣчни условия.

Нимѧ, ако пропадне лозарството и една третя частъ отъ населението се лиши отъ единъ сигурень доходъ, едни повече, други по малко, всичко това ще мине съвсемъ леко и безболезнено, нѣма да причини мизерия и лишения съ всичкитѣ си грозни послѣствия върху морала и здравето на тѣзи хора и да настжли едно сътресение, една криза въ стопанския и икономически животъ на страната? Напротивъ, нещастията които ще дойдатъ отъ това, ще бждатъ много по голѣми отъ самия алкохолизъмъ, който може да се избѣгне безъ да пострада лозарството.

Но, въздържателитѣ водятъ една безогледна борба, като не държатъ смѣтка, нито на естеството и произхода на продукта, нито на неговия съставъ и качество, нито на размѣра на употреблението му; не правятъ разлика между ферментирани и дестилирани питиета, между натурални и фалшиви и всички таксуватъ безусловно като отрова и причинители на какви ли не болести и злини, очевидно преувеличени и често пжти фантастични. Много умѣстно преди извѣстно време, единъ французинъ публицистъ, като разглеждаше този въпросъ, духовито забелѣзваше, че въ днешно време всичкитѣ „грѣхове на Израила“ се стоварятъ върху алкохола.

За да успокоятъ лозаритѣ, че съ унищожението на страшнитѣ питиета, лозарството нѣма да пострада, напротивъ, ще се усили и развие повече, въздържателитѣ изтъкватъ като спасителень лозунгъ, използването на гроздето чрезъ безалкохолни продукти и яденето му въ прѣсно състояние. Но отъ едно хубаво пожелание до неговото практическо осжществяване има много пжтъ да се измине и много прѣчки и мжнотии де се преодолятъ, което не е лесна работа.

За лозаря, собственикъ, е безразлично за какво ще се употребява гроздето, което той произвежда, стига само да има кой да го купи. Той не е за виното и ракията, но тѣ му даватъ, обаче, най-пълната сигурностъ за продажбата на гроздето, или пъкъ самъ ще го направи на вино и ракия, които лесно ще продаде. Кой е този, който ще се реши да прави лозе, не разбира се, нѣколко стотина главини за соб-

ствено употребление, но едно по-голѣмо пространство отъ 10—15 и повече декари, съ което едно семейство да може да се прехранва, или да подкрепи другото си малодоходно занятие като страниченъ доходъ, ако остане той да разчита на нѣколко кошници грозде за ядене, които може да продаде, или да очаква да дойдатъ отъ нѣкоя фабрика за безалкохолно вино или мармаладъ, да купятъ? — Ами ако не може да го продаде, какво ще го прави? — Гроздето не е жито да го съберешъ и хвърлишъ въ хамбара или друга стока трайна и когато намѣришъ смѣтка да го изкарашъ на пазаря и продадешъ.

Мѣстото не ни позволява тукъ да разгледаме подробно разнитѣ форми на безалкохолното използване на гроздето, най-вече на така нареченото „безалкохолно вино“, както и разнитѣ мармалади (петмесь, рачель) върху които се възлагатъ най-голѣми надежди, за да види всѣки колко тѣзи работи, които тѣй лесно се пишатъ по книгата и разправятъ по събранията, колко тѣ сж мжно приложими въ практиката, съ какви трудности и неудобства е свързано тѣхното приготвление и съхранение, и колко, главно, несигурна и илюзорна е тѣхната консумация. Безалкохолното производство само по себе си не може да съществува, защото то не дава гаранция за да се реши човѣкъ да прави лозя. То може да съществува само при наличността на едно развито винено производство върху което само лозаря може да се уповава. Дветѣ паралелно може да виреятъ и да се подкрепятъ, и ако безалкохолното, съ течение на времето, преодолѣе единъ день надъ виненото и постепенно, даже, го измѣсти и унищожи, никой нѣма да възстане противъ това. То е въпросъ на смѣтка и лозарството нѣма да загуби нищо.

Ние ще се осмелимъ да запитае нашитѣ въздържатели, поне по-главнитѣ, които изобщо сж хора заможни и охолни и които толкозъ ревностно препоръчватъ безалкохолното производство, да ни кажатъ: какво количество прѣсно грозде тѣ изяждатъ въ семейството си презъ сезона, колко литри безалкохолно вино изпиватъ и колко килограма гроздовъ мармаладъ, сушено грозде, консервирано и други такива продукти консумиратъ презъ годината? Понеже увѣряватъ, че въ тѣхъ е спасението на лозарството и могатъ да влѣзатъ въ употребление, нека видимъ тѣ какво правятъ, или само учатъ хората да ги ядатъ, а тѣ не го използватъ и това ще послужи за норма да може човѣкъ да се ориентира и дойде до едно заключение, поне за днешния моментъ, на какво може да разчита това производство въ страната, та да може безъ страхъ за бждещето на лозарството да се поддържа въздържателната идея. Но, не е така лесно едно вѣковно производство, каквото е виненото, да се преобърне въ друго. Естественото предназначение на гроздето е вино-

Изхождайки изъ интереситѣ на фиска, едни сж за продължение на сегашния начинъ на облагане, а други — за разхвърляне акциза върху декаръ лозе и овощна градина.

Грѣшатъ и еднитѣ, и другитѣ. Защо? предпоставката е погрѣшна. При облагането трѣбва да се има предвидъ, преди всичко, основното: справедливостта. Фискътъ може да има голѣмъ интересъ отъ това или онова, но отъ една овца немогатъ да се дератъ две кожи.

При сегашния начинъ на облагане лозаря и овощаря, колко пари струва закона за насърчение и подобрене на земледѣлското производство?

Споредъ менъ, само чистиятъ доходъ може да бжде облагаемъ. Знае се какъвъ е той на декаръ лозе или овощна градина. Никакви 75 ст. на литъръ вино. Никакво мѣрене, следователно, за облагане съ акцизъ. Само този начинъ на облагане ще е най-справедливиятъ, защото ще засегне доходътъ отъ продажба на десертни грозда, на безалкохолни вина, на мармалади и пр. Това възприето, всѣкакви формалности сж излишни. Нека е свободенъ всѣки производител на вино да продава безпрепятствено на едро произведението си, снабденъ само съ удостоверение за качеството си за такъвъ. Колко би се улеснила тогава размѣната и какъ въ кжсо време биха се продали много вина! Обаче, другъ е въпроса за складоветѣ: тѣ трѣбва да спазватъ известни формалности, за контролъ.

Само така голѣмъ брой отъ акцизния персоналъ би станалъ излишенъ. А това ще е едно чувствително перо за държавния бюджетъ. Още едно приходно перо: стига се е отлагало новото измѣрване на лозята и овощнитѣ градини. Отъ 1911 год. до сега много парасими (мерезини) или ниви сж станали лозя и овощни градини. Рѣдко сж записвани новитѣ насаждения.

Мамятъ се и онези, които мислятъ, че разхвърлянето на акциза върху декаръ ще падне по-леко, отколкото сегашното облагане. Плодороднитѣ години и рисковетѣ (градушка, суша, наводнение) не могатъ да се предвидятъ. Особено неподхожда такова разхвърляне върху овощнитѣ градини: на повечето мѣста овощнитѣ дървета не раждатъ всѣка година, пѣкъ и голѣма частъ отъ плодoветѣ се преработва въ мармалади, сушатъ се и пр.

Отдѣленъ е въпроса за акциза върху спирта. Този данъкъ е заложенъ, та и да искаме да го премахнемъ, не сме свободни. Възможно е само намалението му на литъръ джибри или овощна каша. Това трѣбва да се иска.

Важенъ въпросъ, чието разрешение трѣбва да се потикне е този — добиването спиртъ отъ джибри и предаването му на държавата, щомъ е нейна привилегия. Една голѣма проблема, засегаща изхабяването на милиони килограми зърнени храни, толкова много търсени и годни за износъ.

Бѣлоградчикъ.

Н. Савчевъ.

Акцизъ или другъ данакъ върху лозята и овощнитѣ градини?

Факта, че отъ нѣколко години акциза върху виното и джибритъ е прѣдметъ на критика всрѣдъ заинтересованитѣ съсловия, показва, че както въ самия акцизъ, така и въ начина на измѣрването на материалитѣ и събирането му има редица нецелесобразности, които сж прѣчка за нормалния развой на нашето лозарство-винарство и овощарство. Всѣки случаи и до днесъ лозаритѣ не сж дошли до едно единствено решение: докато едни стоятъ на гледището, че акциза трѣбва да се запази и за напредъ, като се опростотворатъ формалноститѣ около измѣрването на виното и материалитѣ отъ които се вари ракия така и тия около неговото събиране; други мислятъ, че и подобренія да станатъ въ закона за акциза той ще продължава и за напредъ да спзва развитието на лозарство-винарството и че неговото премахване е повече отъ належаще.

Между първитѣ е и производителната кооперативна изба „Шевка“ — Сливенъ. („Лозарски Прегледъ“ год. XIII, кн. 4 стр. 89). Членоветѣ на тая кооперация сж се изказали въ полза на акциза върху виното и джибритѣ предъ страха, че възприемането пѣкъ на данъка върху декарь лозе, ще има за послѣдствие преселването на лозарството отъ хълмоветѣ и височинитѣ въ полето, кждето лозята ще даватъ два и три пѣти по богати, но долнокачествени реколти. А тъкмо при тия условия би постѣпила истинската винарска кризи. Независимо отъ горното данъка върху декарь ще бжде и несправедливъ, защото реколтата отъ лозята не е еднаква: тя е въ зависимостъ отъ почвата, сорта, начина на обработката, възрастѣта на лозето и т. н. Следователно въ случая ще бждатъ облагодетелствувани ония лозари, които сж въ полскитѣ мѣста, кждето, както казахме, реколтитѣ сж по-изобилни.

Съображения, несъмнено, вѣрни, обаче не е само данъка върху декарь, та и при многото дефекти на акциза, констатирани не веднажъ, ще трѣбва да го търпимъ и за напредъ. А фактъ е, че болшинството отъ лозаритѣ сж противъ акциза на виното и джибритѣ: едно защото, поради акциза, формалноститѣ около търговията съ вино и ракия сж непоносими за лозаровинара и друго, защото последниятъ се явява една случайна прѣчка за навременната и свободна работа на винаря при обработката на виното и варене на ракия. Свидетели сме, напримѣръ, на какви ограничения е подхвърленъ и винаря при манипулиране съ джибритѣ и т. н. Независимо отъ горното акцизиата власть у насъ, нѣма защо да го криемъ, е най-опартизанената и корумпираната. Мѣренето на виното и материалитѣ отъ които се вари ракия е съпроводено съ нови данъци за производителитѣ, а много пѣти последнитѣ за най-дребни опущения сж подхвърлени на глоби, които сж ги разорявали материално.

Ето защо ние стоимъ на гледището, че акциза трѣбва да

се премахне и да се замѣни съ данѣкъ върху дохода — върху килограмъ грозде. Това ще е най-справедливия данѣкъ. Независимо отъ това неговото опредѣление не е така трудно, както е при другитѣ земледѣлски култури — зърненитѣ и фуража. Ако има земледѣлско производство, което най-леко се удава на опредѣляние дохода му отъ единица площъ, това е лозарското и овощарското производство. Докато при другитѣ култури опредѣлянето на дохода отъ единица площъ е съпроводено съ много трудности и не така лесно се удава опредѣлянето на срѣдната доходность, при лозарството и овощарството това е много по-леко уловимо.

Въ случая ще трѣбва всѣка година преди гроздоберъ да мине комисия и да опредѣли срѣдното производство отъ декарь и въз основа на него да стане облагането въ зависимостъ отъ числото на декаритѣ лозя, които сж на рожба. Числото на главинитѣ въ декарь лозе е приблизително еднакво (сжщо е и за овощнитѣ градини) а дохода отъ главина или овощно дърво е леко опредѣляемо. При тоя данѣкъ — върху дохода — отпадатъ всички ония дефекти, които се сочатъ при данѣка върху декарь. Нѣщо повече, всѣки лозаръ, който дадена година се смѣта за ошетенъ а то ще е когато опредѣления отъ комисията срѣденъ доходъ е по-високъ отъ действителния приходъ полученъ отъ неговото лозе или градина — такъвъ лозаръ или овощаръ ще се стреми било съ по добра обработка, било съ други срѣдства да увеличи дохода отъ лозето и овощната си градина. Съ други думи денѣка върху дохода отъ декарь лозе или овощна градина ще подтикне производителитѣ къмъ една по-рационална обработка на лозята и овощнитѣ градини. А това несъмнено ще е отъ полза за общото ни национално производство.

На тоя начинъ на облагане може да се възрази, че въ случая ще се облага и оная частъ отъ дохода — грозде и овощия, които се консумиратъ като такива и следователно въ случая ще бжде обложенъ и консуматора на последнитѣ, когато при акциза се облага само оная частъ, която се преработва на вино и ракия. Това възражение е правдоподобно, обаче, нѣма данѣкъ безъ дефекти. И когато ние сочимъ на данѣка върху дохода отъ единица площъ лозе или овощна градина, ние винаги сме имали и това обстоятелство предъ видъ; мислимъ, обаче, че възраженията противъ тоя начинъ на облагане ще сж най-малко и не отъ такова значение, както при акциза или данѣка върху декарь.

Всѣки случай, настоящитѣ редове не претендиратъ, че чертаятъ най-съвършенната формула на облагане съ данѣкъ лозята и овощнитѣ градини, колкото да предизвикатъ полемика и нова преценка на всички доводи за и противъ при отдѣлнитѣ начини на облагане лозята и овощнитѣ градини и по тоя начинъ да се дойде поне относително до най-съвършенната формула. при която и интереситѣ на производителитѣ — лозари и овощари — ще бждатъ най-добре защитени, а и тия на фиска нѣма да бждатъ ошечени.

СЪЮЗНИ, ДРУЖЕСТВЕНИ И КООПЕРАТИВНИ.

Съюзни.

ПОКАНА.

Управителния съветъ на Българския лозарски съюзъ съгласно чл. 15 отъ устава определя и свиква *IX-ия редовенъ лозарски конгресъ на 24 и 25 февруари т. г. въ София.*

Като се напомня на лозарскитѣ д-ва и кооперации чл. 10, който казва „всѣки членъ е длъженъ редовно да изпраща въ съюзната каса припадающия му се членски вносъ и пр.“, предупреждаватъ се всички, че ще се допускатъ въ разискванията и гласуванията да участвуватъ само редовнитѣ делегати.

Необходимо е делегатитѣ на конгреса да донесатъ следващия имъ се на д-вата членски вносъ за изтеклата 1928 год. по 2 лв. на дек. лозе и абонамента за 1929 год. на съюзното списание „Лозарски Прегледъ“.

Годишния абонаментъ на списаниетъ е 60 лева годишно винаги предплатени. За внесенъ абонаментъ на 5—10 абонати се прави 20% отстъпка, а отъ 10 нагоре 25%.

Дневния редъ на конгреса е :

- 1) Откриване на конгреса и приемане приветствията.
- 2) Отчетъ на управителния съветъ за 1928 год.
- 3) Докладъ на контролния съветъ.
- 4) Докладъ на редактора на сп. „Лозарски Прегледъ“.

Реферати:

5) Механизиране и индустриализиране на виненото производство отъ инж. х. Н. Карамболовъ.

6) Разни: по износа на вината и гроздето, акциза на вината и джибритѣ и др. въпроси.

7) Изборъ на новъ управителенъ и контроленъ съвети.

Конгреса ще заседава въ аудитория № 45 на университета на ул. Тетевенска, входъ отъ къмъ бул. Дондуковъ.

Откриване точно въ 9 часа сутринята на 24 февруари.

Удостоверения за пътуване съ 50% намаление по желѣзниците ще се изпращатъ своевременно на всички поискали такива отъ съюза на адресъ: проф. Н. Недѣлчевъ, секретаръ на Бълг. лозарски съюзъ, ул. „Университетска“ № 1, София.

Поради важността на поставенитѣ въпроси и за разглеждане опититѣ да се наложатъ нови тяжести, данѣци и акцизи на лозарството, налага се конгреса да бжде посетенъ колкото се може отъ повече делегати и посетители.

Прочее, лозари, елате масово на конгреса.

София, 14 януари 1929 год.

Отъ управителния съветъ.

разпространява и подържа отъ много страни; какъ трѣбва да се разубедятъ хората че виното не е отрова, не е вредно, а напротивъ, е безусловно полезно при всички случаи, стига само да се пие умѣрено — ето голѣмата задача въ този моментъ на приятелитѣ на лозарството. Трѣбва една пропаганда да се организира въ защита на виното; чрезъ печатъ, събрания, агитация и всевъзможни други начини. Неприятелитѣ му сж много и силни, разполагатъ съ много сръдства, иматъ широкъ печатъ на тѣхна страна и подкрепа отъ много обществени и държавни фактори. Разбира се, всички казватъ най чистосърдечно, че ние не сме противъ лозарството, ние сме само противъ виното и ракията, защото тровятъ народа. Трѣбва да имъ се обясни, че едното безъ другото не може, който твърди противното — лъже, и че виното и ракията могатъ да се пиятъ безъ да тровятъ никого. И всѣки, който не гледа сектантски и не се увлича въ демагогия, ще се съгласи на това. Вѣрно е, че безъ вино и ракия може да се живѣе, но понеже у насъ тѣ даватъ препитание на много хора, които безъ тѣхъ ще мизерствуватъ и гладуватъ, трѣбва да ги употрѣбяваме, даже отъ чувство на алтруизъмъ и хуманность. Нека да имаме само предъ видъ, че може да ни повредятъ, ако не знаемъ мѣрка. За това е нужно съзнание, което лесно може да проникне у всѣкиго. Но да се залгватъ хората, че съ безалкоолно производство ще може да се подържа единъ такъвъ широкъ общественъ поминѣкъ какъвто е лозарството, като се напусне вѣковния начинъ на използуване на гроздето е голѣмо заблуждение, което трѣбва да се осжди. Предпочитително е да се каже истината, колкото тя и да е неприятна, че за интереса на общественото здраве и мораль, ако тѣ действително се застрашаватъ, лозарството трѣбва да се жертвува. Ние подържаме, че има единъ сръденъ пѣтъ, по който и лозарството ще сществува и общественото здраве и мораль се запазватъ.

Лозари,

Гответе се за IX-тия лозарски конгресъ, който се свиква на 24 и 25 февруарий въ София.

Лозарю, получавай, плащай и проагитирай „Лозарски прегледъ“, единствения защитникъ на лозарството. Годишенъ абонаментъ 60 лева.

ПРАКТИЧЕСКИ СЪВЕТИ И НОВОСТИ

Проекто-правилникъ

за контрола върху сушенитѣ сливи и прѣсно грозде, предназначени за износъ.

Изработенъ отъ бюрото за улеснение износа на овощия, грозда, вина и др. при Софийската Търговско Индустриална камара

I. За запазване доброто име на българскитѣ сушени сливи и прѣсно грозде, които се изнасятъ въ чужбина и за избѣгване евентуални загуби, учредява се контролна служба съ задачи:

а) Да опредѣля въ началото на всѣка кампания приблизителния размѣръ на реколтата на горнитѣ две произведения;

б) Да не допуска износъ на повредени и недоброкачествени произведения;

в) Да даде съвети на производителитѣ относно отглеждане на лозята и сливовитѣ градини съ огледъ да се получатъ доброкачествени плодове, годни за износъ;

II. Контролната служба по износа на горнитѣ две произведения, се възлага на органитѣ на Министерството на Земледѣлието и Държавнитѣ имоти;

III. Производителитѣ на грозде и сушени сливи за износъ и търговцитѣ-износители на сжщитѣ произведения се задължаватъ да деклариратъ въ съответнитѣ държавни агрономства приблизителното количество на производството, съ което ще разполагатъ за износъ, означено по сортове.

IV. Агрономическитѣ власти се задължаватъ да провѣрватъ лично количествата на мѣсто и качествата на деклариранитѣ произведения;

V. Сжщитѣ власти преценяватъ действителнитѣ количества за износъ отъ деклариранитѣ произведения, за които съставляватъ списъкъ и го изпращатъ въ Министерството на Земледѣлието и Държавнитѣ имоти;

VI. Готовото количество за износъ се преглежда отъ пунктвитѣ агрономи въ момента на опаковане, като се допуска да бжде изнесено само доброкачествено и действително годното за износъ;

VII. За правилната преценка качеството и годността на произведенията за износъ, Министерството на Земледѣлието и Държавнитѣ имоти издава специална наредба, която ще служи за ръководство на агрономическитѣ власти;

VIII. За направения прегледъ агронома издава нужното удостовѣрение, че стоката е прегледана и намѣрена годна за износъ.

IX. Всѣка пратка, опредѣлена за износъ, се придружава отъ удостовѣрение издадено въ пункта на натоварването;

X. Митническия граниченъ пунктъ пропуска за износъ само тия пратки, които сж снабдени съ удостовѣрения за преглеждане.

XI. Въ случай на съмнение за авария на стоката при превоза още въ страната, агрономическитѣ власти въ износния пунктъ иматъ право да направятъ повторенъ прегледъ на изнасянитѣ произведения и въ случай че се укажатъ повредени, да спратъ износа имъ;

XII. Недоволнитѣ отъ решенията на органитѣ на контролната служба иматъ право да рекламиратъ предъ Министерството на Земледѣлието и Държавнитѣ имоти, което бързо разрешава въпроса.

Н. Недѣлчевъ.

Пропаганда за гръцкото сушено грозде.

Презъ миналата есенъ на посетителитѣ на Солунския панаиръ е била раздавана една малка реклама брошура, издание на „Централното бюро на коринтското грозде“. Смятамъ, че не ще бжде безинтересно за българския лозаръ да дамъ нѣкои извлѣчения отъ тази книжка, още по-вече, че у насъ се заговори отъ известно време за производство на сушено грозде на мѣстна почва.

Коринтското грозде дължи името си на античния градъ Коринтъ въ Гърция, сжщия който стана жертва на землетресенията въ последно време. Най-напредъ сушеното грозде се е произвеждало въ околността на поменатия градъ, но сега тази зона е разширена и производството става въ една тѣсна ивица земя по южния брѣгъ на коринтския заливъ и продължава въ западната покрайнина на Пелопонезъ. Лозята, които произвеждатъ гроздето Коринтъ за сушене заематъ 600 хиляди декара. Пристанището Патрасъ е главния експортенъ пунктъ.

Този сортъ грозде е чувствителенъ на болести и изисква голѣми грижи. За производството на 1 кгр. сушено грозде сж нужни 3—4 кгр. прѣсно грозде.

Най-важната работа е сушенето на гроздето. Коринтското грозде не се втапя въ никакъвъ разтворъ преди сушенето, а само се излага на открито, на слънце или на сѣнка и по този начинъ се запазва аромата на гроздето. Ако времето благоприятствува, сушенето продължава десетина дена, но ако вали презъ този сезонъ, дъжда причинява голѣми загуби.

Областъта Востица, по северния брѣгъ на Пелопонезъ, произвежда най-доброкачественото сушено грозде. То се суши главно на сѣнка. Този начинъ на сушене е по-скѣпъ и по-бавенъ, но се запазва приятния изгледъ на зърното. При сушенето на слънце гроздоветѣ се поставятъ върху малки сандъчета.

Коринтското грозде е безъ семки. То е твърде хранително, тъй като съдържа голѣмъ процентъ захари (65—70% отъ теглото). То съдържа и желѣзо. Гръцкитѣ селяни консумирали голѣмо количество сушено грозде. Въ Германия, Холандия; а особено въ Англия много често се консумира хлѣбъ, замѣсенъ съ сушено грозде. Работническото население въ Англия употребявало въ голѣмо количество хлѣбъ приготвенъ 70% брашно и 30% стафиди.

Споредъ нѣкои проучвания, атлетитѣ въ Гърция въ старо време сж се хранили съ хлѣбъ, стафиди и сж пияли леко вино.

Англичанитѣ предвиждатъ въ дажбата на войницитѣ си стафиди. Въ английскитѣ домакинства приготвятъ често пудингъ, специални хлѣбове и паста съ стафиди.

Централното бюро на Коринтското грозде групира всички производители на коринтски стафиди. То се грижи за подобрене на качеството и амбалажа покрай другитѣ си цели.

Единъ килограмъ стафиди се равнява по колоритъ си на кгр. хлѣбъ или 730 грама месо или 700 гр. сирене или 4 литри млѣко.

Производството и износа на коринтскитѣ стафиди е вървѣло както следва:

Години	Производство въ тонове	Износъ въ тонове
1921—22	115,838	93,144
1922—23	114,896	76,548
1923—24	94,090	89,698
1924—25	160,785	84,864
1925—26	153,664	84,598

Сегашнитѣ цени на коринтскитѣ стафиди сж на тонъ (хияда кгр) 31 английски лири фоб или вагонъ пристанище Пирея (21 лв. за кгр., опаковка чували).

СВОБОДНА ТРИБУНА

Акцизъ върху виното, джибритѣ и овощнитѣ каши или данѣкъ на декаръ?

Следя съ внимание изказанитѣ мнения въ списанието по този болень въпросъ. Болень не само поради тяжеститѣ, които се слагатъ върху производителя, лозаръ и овощаръ, но най-вече — защото, отъ една страна начинътъ на облагането е овехтѣлъ, и отъ друга — формалноститѣ по пренасяне на спиртни питиета сж така обременителни — неразумна спънка за размѣната и съ такива тежки последици, че не сж рѣдки случаитѣ, когато, за най-дребно нарушение, производителътъ рискува цялото си имотно състояние. А всичко това отчайва, озлобява. Горко на държава — при озлобени данѣкоплатци!

До Лозарскитѣ дружества и всички лозари въ страната.

Г-да,

Отъ последния лозарски конгресъ лозарскитѣ дружества и кооперации не проявиха никаква дейность, не влѣзоха въ връзка съ постоянното присѣтствие, което ги подкани да сторятъ това своевременно.

Тази бездейность е гибелна за интереситѣ на лозарското съсловие и ни навежда на мисълта, че дружествата се явяватъ само на конгреситѣ и следъ това изчезватъ безследно.

Постоянното присѣтствие е оставено безъ всѣкаква морална и материална подкрепа. Както може да се види отъ печатанитѣ въ сп. „Лозарски прегледъ“ сведения, внесения членски вносъ възлиза на нѣкакви си стотина лева или съ други думи, никое лозарско дружество или кооперация не е изправно къмъ съюзната каса. Постоянното присѣтствие не знае, нито има възможность да провѣри отъ колко члена се състоятъ дружествата, всѣки членъ колко декара лозя притежава и какво дължи за членски вноски, за да подканя членоветѣ си да се издължатъ. Нито едно дружество не даде сведения за своитѣ членове.

Съюзното списание, въпрѣки че сега е изправно въ всѣко отношение, благодарение усилията и жертвитѣ на сегашния редакторъ, срѣща спѣнки отъ страна на самитѣ лозари и членове, които не си издължаватъ абонаментитѣ подъ разни претексти и ще докаратъ работата до тамъ, че лицата, които сж начело, да се откажатъ отъ тази неблагодарна мисия.

Постоянното присѣтствие, оставено безъ подкрепа, се принуди да освободи помѣщението на Съюза и да уволни персонала си. Нека се разбере, че при това положение не е мислимо да се води никаква борба.

Нуждата, обаче, отъ единъ здраво организиранъ Лозарски съюзъ е очевидна и належаща, защото много въпроси, свързани съ поминъка на лозаритѣ чакатъ своето разрешение, като акцизъ, законопроекта за нар. здраве и пр. Ако лозаритѣ оставатъ други да уреждатъ тѣхнитѣ интереси, да бждатъ сигурни, че винаги тѣ ще бждатъ ошетенитѣ.

Лозари,

Бждете изправни въ задълженията си къмъ Съюза и списанието, които не сж голѣми — 60 лв. абонаментъ и 2 лв. чл. вносъ на декаръ лозе. Издължете се, за да дадете възможность на постоянното присѣтствие да развие една по-голѣма дейность и на списанието да се закрепи и да ви бжде още по-полезно. Това го изискватъ вашитѣ интереси.

Женитѣ въ България издържатъ списания съ по 200 лв. абонаментъ и по 7—8,000 абонати. Не се намѣриха въ България 5 000 лозари, които да съзнаятъ ползата отъ съюзното списание.

Това никакъ не говори добре за най-интелигентното земеделско съсловие въ България.

Апелираме къмъ всички по-събудени членове на лозарскитѣ дружества да взематъ инициативата, да свикатъ мѣстни лозарски събрания за да подновятъ дейността на дружествата, да събератъ сръдства и да посетятъ конгреса на 24 и 25 февруари въ София, за да защитятъ тамъ лозарскитѣ си интереси.

Тамъ, където нѣма лозарски дружества, да се основатъ такива, като се поискатъ типови устави и упътвания отъ секретаря на съюза, г. Н. Недѣлчевъ, ул. Университетска № 1.

София, 15. I. 1929 година.

Председателъ: *Ив. П. Бързаковъ.*

Секретаръ: *Н. Недѣлчевъ.*

Постоянното присъствие на Лозарския съюзъ е приготвило и поднесло едно изложение на парламентарната комисия при Министерството на вътрешнитѣ работи и народното здраве по законопроекта за народното здраве. Ето и самото изложение.

Изложение отъ Българския Лозарски съюзъ по законопроекта за Народното Здраве.

Господинъ Председателю,

Управителния съветъ на Българския Лозарски Съюзъ, като разгледа и проучи въ редъ заседания законопроекта за народното здраве, намѣри, че при отличнитѣ мѣрки за запазване на народното здраве се провеждатъ и такива, които засегатъ интереситѣ на земеделското стопанство и въ частностъ на българското лозарство, и реши да Ви поднесе настоящето изложение съ молба да го доведете до знанието на поч. парламентарна комисия при Министерството на вътрешнитѣ работи, та при разглеждането на поменатия законопроектъ да се вземе подъ внимание.

Управителния съветъ намира:

1) Че въ членъ 13 буква А. на законопроекта, който опредѣля състава на висшия санитаренъ съветъ е пропуснато да се предвиди лице, което да представлява и отстоява интереситѣ на земеделското съсловие. Би трѣбвало въ състава на този съветъ да влѣзе най-малко началника на земеделското отдѣление при Министерството на Земледѣлието. Липсата на лице въ вашия санитаренъ съветъ, което да е добре опознато съ положението на селското стопанство и неговитѣ нужди, може да доведе до мѣрки, спъващи правилния стопански животъ въ страната.

2) Сжщо така въ чл. 41 отъ законопроекта не е предвидено компетентно лице, което да познава добре бита на нашия селянинъ и нуждитѣ на мѣстното стопанство. Липсата на такъвъ би довело до положение да се издаватъ разпореждания, противоречиви на интереситѣ на селското стопанство, безъ да прена-

сятъ нѣкаква реална полза въ здравно отношение. По тѣзи съображения Управителния съветъ намира, че въ окръжния хигиенически съветъ по право трѣбва да влиза и директора на земледѣлската катедра, а въ околийския — околийския агрономъ. Тия две длъжностни лица биха били много по полезни за целта, която преследва закона, отколкото представителитѣ на разни религиозни общини.

3) Въ чл. 42 сж предадени задачитѣ на Хигиеническия съветъ, отъ внимателното разглеждане на които се вижда необходимостта отъ присъствието на агрономически представителъ.

4) Въ алинея II на чл. 77, отдѣлъ VIII., се предвиждатъ институти, които ще упражняватъ надзора върху хранителнитѣ продукти общоупотрѣбимитѣ предмети. Чл. 78 подъ хранителни продукти разбира и питиетата. Управителния съветъ на Лозарския съюзъ, като взема предъ видъ голѣмото стопанско значение на фалшифицирането на вината, което най-често засега не здравето на хората, а интереситѣ на производителитѣ на натуралнитѣ напитки, тъй като фалшификацията се практикува обикновено чрезъ прибавка на безвредни материали (вода и захаръ) намира, че надзора върху гроздовитѣ и плодовитѣ напитки трѣбва да се упражнява отъ специални лаборатории подъ ведомството на Министерството на земледѣлието и държавнитѣ имоти, което е въ тѣсна връзка съ производството, така както е и въ другитѣ страни — Франция и пр.

5) Отдѣлъ XIII. цели намаление броя на питейнитѣ заведения, като въ резултатъ се ограничи консумацията на спиртнитѣ питиета. Тази тенденция се забелѣзва и въ мотивитѣ на законопроекта. Управителния съветъ на Лозарския съюзъ не намира, че употреблението на спиртни напитки въ България е достигнало до размѣръ, който да дава основание да се ограничи употреблението имъ съ законъ. България, споредъ международната статистика държи едно отъ последнитѣ мѣста въ употребата на спиртни питиета. Преследваната съ законопроекта целъ би се постигнала по-скоро чрезъ възпитателно въздействие върху поколѣнието, отколкото чрезъ законодателни мѣрки, които не биха могли да се приложатъ и като така биха дали обратни резултати. Такива случай имаме въ България вече нѣколко. Съюза смѣта, че намалението на кръчмитѣ нѣма да ограничи пиянството, а напротивъ ще го поощри. Напиткитѣ ще се консумиратъ повече и ще бждатъ отъ долно качество и на високи цени, защото ще липсва конкуренция.

Вънъ отъ това, ако приемемъ, че закона постигне поставената си целъ — ограничение консумацията на виното, това би довело до нарушение равновесието между производството и консумацията и би се отразило много зле върху интереситѣ на лозарството на страната, което се е развивало съ огледъ на сегашното положение.

Чрезъ възпитателното въздействие върху поколѣнието консумацията на напиткитѣ ще намалява постепенно и по сщия пжтъ

нашето винено производство ще се приспособява безъ да почувствува сътресение и да търпи криза. Касае се въпроса за запазване поминъка на едно многохилядно население и на едно национално богатство, създадено съ много трудъ и милиарди капитали. Въ България има градове и села, които дължатъ прехраната си изключително на лозарството и не може да не се държи смѣтка за бъдещето на това население, и за една проблематична полза за народното здраве та не бива да се обрече на гладъ една грамадна частъ отъ населението въ страната. България е южна страна съ силно развито лозарство и съ налични условия за още по голѣмо развитие на тази отрасълъ и не бива тя да се третира въ случая наравно съ севернитѣ държави, кждето тѣзи законоположения биха имали резонъ.

Освенъ това чл. 170 отъ законопроекта забранява прибавянето на есенции, екстракти и др. въ напиткитѣ Това означава да се лишимъ отъ производството на пелина, коняка и ликьоритѣ и да ги внасяме отъ вънъ.

Предъ видъ на горното Управителния съветъ намира целиятъ отдѣлъ XIII. за излишенъ и моли да бжде премахнатъ изцѣло.

6) Въ чл. 254 Управителния съветъ намира, че трѣбва да се прибави следъ думитѣ: „и силнодействующи сръдства по магазинитѣ“ следното: „Употрѣбяване въ хуманната и ветеринарна медицина“. Безъ това би се претълкувало, че и дезинфекционни сръдства, употребявани въ селското стопанство и до сега продавани свободно въ магазинитѣ, занапредъ трѣбва да се продаватъ само въ аптеки и дрогерии на недостъпни цени.

7) Въ лозарството и земледѣлското стопанство за борба съ болеститѣ и неприятелитѣ по растенията се употребяватъ различни химикали, ефикасността на които е изпитана предварително отъ Земледѣлскитѣ опитни станции въ страната, съгласно закона за подобрене на земледѣлското производство. Нѣкой отъ тѣхъ сж силно действующи и ядовити вещества и съгласно чл. 286 отъ законопроекта тѣ могатъ да се внесатъ въ страната само отъ аптеки и дрогерии и да се продаватъ отъ тѣхъ, или отъ химици. Продажбата на тѣзи сръдства трѣбва да става само отъ хора, които добре познаватъ тѣхното употребление и които могатъ да дадатъ нуждитѣ упътвания за прилагането имъ. Това сж агрономнитѣ бюро и лозарскитѣ магазини, Продажбата на тѣзи сръдства отъ дрогериитѣ и аптекитѣ би ги направила недостъпни по цена и по мѣсто. Аптекитѣ се намиратъ само въ градоветѣ и то въ ограничено количество и поради естеството на тѣзи химикали продажбата имъ отъ аптекитѣ не е удобна. Подъ думата химикали може да се разбератъ и химическитѣ торове, които добиватъ вече у насъ употребление и съвсемъ не сж удобни за продаване отъ аптеки и дрогерии, не само поради естеството си, но и поради назначението си. Ето защо Управителния съветъ моли въ чл. 286, следъ думитѣ: „минерални води“ да се прибавятъ думитѣ: „неупотрѣбявани въ селското стопанство“. Като трета алинея на сжщия членъ да се прибави следното: „гор-

нитѣ ограничения не засегатъ химическитѣ торове и химикали, употребявани въ селското стопанство“.

8) Въ чл. 294, за да се внесе повече яснотъ, ние молимъ следъ думитѣ: „лечебни сръдства“ да се прибавятъ думитѣ: „употребявани въ хуманата и ветеринарна медицина“.

Управителния съветъ на лозарския съюзъ, като цени благороднитѣ цели, които се преследватъ въ законопроекта, въ желанието съ да предпази, щото той да не се яви въ вреда на развоя на земледѣлското стопанство Ви моли да се вслушате въ гореизложеното и го вземете предъ видъ при разглеждането на законопроекта на народното здраве.

Съ почитание : **Български Лозар. Съюзъ.**

Секретаръ :

Н. Недѣлчевъ.

Председателъ :

Ив. П. Бързаковъ.

Лозарския съюзъ е отправилъ на 25. X. 1928 годнна до М-вото на Финанситѣ следнитѣ две писма:

До Министерството на финанситѣ — София.

(Отдѣление за акцизитѣ)

Лозарския съюзъ има положителни сведения, че на гара Сарамбей сж пристигнали нѣколко вагона съ захаръ, която е била отправена за селото Церово. Реколтата на лозята въ с. Церово бѣше тази година слаба и навѣрно церковчани ще употребятъ тази захаръ за произвеждане на второ вино (петио).

Понеже закона за акцизитѣ, патентитѣ и пр. счита масовото производство на петио за фалшификация, Лозарския съюзъ моли поч. Министерството на финанситѣ да нареди да се провѣри горното обстоятелство и вземе мѣрки спрѣмо производителитѣ на второ вино за търговия.

До почитаемото Министерство на финанситѣ — София

(отдѣление за акцизитѣ)

Предъ видъ на това, че винарскитѣ кооперации и частнитѣ лица — лозари не намиратъ никаква смѣтка, поради високиятъ акцизъ, да преваряватъ джибритѣ си въ ракия, голѣма частъ отъ тѣхъ ще пресуватъ джибритѣ отъ тазгодишната реколта за да извлѣчатъ останалото вино, следъ което пресованитѣ джибри да използватъ за храна на добитѣка.

Споредъ нарежданieto на Министерството на финанситѣ, обаче тѣ сж заставятъ да хвърлятъ такива джибри извънъ селото и да ги разпрѣскватъ, безъ да могатъ да ги използватъ за фуражъ. За да не се губи този цененъ отпадѣкъ, който по хранителностъ се приближава до сеното, особено при липсата на достатъчно храна за добитѣка, както и тази година, умоляваме Ви да се занимаете съ въпроса и разрешите използването на джибритѣ за фуражъ. Това мислимъ може да стане, следъ като се констатира, че тѣ сж добре пресовани, да се оставятъ на производителя да разполага съ тѣхъ, за храна на добитѣка.

Лозарски събрания.

Председателятъ на Бълг. Лозарски Съюзъ, г-нъ Бързаковъ, е посетилъ на 10 и 11 ноемврий м. г, селата Павликени, Бѣла Черква и Михалци, кждето се е срещналъ съ управителнитѣ съвети на лозарскитѣ дружества и нѣкои по-събудени лозари и е размѣнилъ мисли върху организирането на лозаритѣ въ мѣстнитѣ дружества, обединението имъ въ Лозарския съюзъ. На 11 ноемврий вечеръта, въ с. Бѣла Черква е било свикано лозарско събрание, масово посетено, предъ което г. Бързаковъ е държалъ двучасова речъ. Въ речъта си той направилъ прегледъ върху дейността на Лозарския съюзъ и постигнатитѣ до сега резултати, както и за предстоящата му работа за защита интереситѣ на лозаритѣ.

Присъствувалитѣ сж обещали тържествено да бждатъ изправни членове за напредъ, както и редовно изправни абонати на съюзното списание „Лозарски прегледъ“. Следъ него сж говорили председателя на мѣстното лозарско дружество и други видни лозари. Дано този пътъ обещанията не останатъ голи приказки, а да се премине къмъ реална работа!

ВЪПРОСИ И ОТГОВОРИ.

Въпросъ 11. Молимъ, отговорете съ статия защо въ Франция, следъ като иматъ сорта Дати бейрутъ, който е сжщия Афузъ-Али и иматъ по-добри климатически условия за по-ранното му узрѣване не го разпространяватъ масово, а продължаватъ да засаждатъ Шасла-доре — ранобрейката. Сжщо масовия имъ износъ на грозде за Германия е пакъ Шасла-доре за съхранение и др. и защо у насъ, макаръ и по на северъ да сме отъ лозарска Франция, особено Северна България, засаждаме масово къснозрѣющи сортове, като Афузъ-Али, Димятъ и др., а не възприемемъ и ние толкозъ ценния, родовитъ, ранозрѣющъ и годенъ не само за десертно, а и за вино грозде Шасла-доре.

с. Петърница.

Ив. Димитровъ.

Отговоръ: Въпроса, който повдигате е много важенъ, и по-неже е обширенъ, ще го сложимъ на обсъждане въ отдѣла „Свободна трибуна“ за да се изкажатъ всички сведующи по въпроса. Следете кн. 1 отъ 1929 год.

Виното, взето умѣрено, е лѣкъ за душата и тѣлото.

Волтеръ.

ХРОНИКА.

IX-ия Лозарски конгрес не ще се състои на 27 и 28 януарий, а на 24 и 25 февруарий т. г. в София в аудитория 45 на университета, ул. Тетевенска.

Удостоверения за 500% намаление при пжтуването по железниците да се искат от Лозарския съюз — София.

Абонамента за 1929 — XIV г. на списанието се намалява на 60 лв.; за читалища, кооперации и ученици 50 лв., но винаги предплатени.

Всички стари и нови абонати се умоляват да изпратят абонамента си за 1929 год. най-късно до 10 февруарий в редакцията, Плѣвнѣ.

Членския вносъ за 1928 г. по 2 лв. на декарь лозе трѣбва да се изпрати на съюза от всички лозарски д-ства и кооперации най-късно до 20 февруарий или в краенъ случай да го отнесат делегатитѣ на конгреса.

Външния пазаръ на вината е въ застои, ценитѣ сѣ ниски купувачитѣ се въздържатъ. Гърция подбива ценитѣ, като продава 6—7 лв. франко Триестъ, разбира се, че вината й сѣ повечето изкуствени — отъ стафиди, захаръ и спиртъ.

Нашия пазаръ е също въ застои. Има слаби продажби за мѣстна консумация за сев. България 7—9 лв., а за южна 9—12 лв. лит. вина сѣ спиртъ 11—12%. Ракиитѣ се покачиха на 75 ст. градуса.

Облагороденитѣ лози се продаватъ десертнитѣ 5—7 лв., а обикновенитѣ 3—4 лв. парчето.

Рѣзницитѣ отъ 1'20 до 1'50 лв. метъра (три рѣзника).

Министерството на Земледѣлието и Държавнитѣ имоти проектира устройването на една голѣма земледѣлска изложба презъ есента 1929 год. Ще бѣде застъпенъ и лозаро-винарски отдѣлъ — изложба на грозда, вина, лози и пр. Избрана е комисия, въ съставъ: г. г. Дончо Бъчваровъ, Н. Недѣлчевъ и М. Иванчевъ, която ще изработи проекта за този отдѣлъ.

Споредъ Артуръ Марескалки, тазгодишната реколта отъ лозята въ Италия е по-голѣма отъ 1927 г. Тя се пресмѣта на 73 милиона квинтала грозде. Алкоолния градусъ, обаче, е малко по-нискъ. (изъ *Congiere della sera*, отъ 8.XI. 1928 г.).

Алкоолътъ продължава животътъ. Тия дни въ Лондонъ се състояла годишната среща на True Temperance Association. На това заседание д-ръ Хучинсонъ е чель рефератъ, въ който изразилъ гледището си, което впрочемъ е било сподѣлено отъ болшинството присѣстващи лѣкари, — че хората, които употребяватъ алкоолъ въ умѣрени количества, въ болшинството си, по-малко страдатъ отъ остри или хронически болести, отколкото хората, които напълно сѣ отрекли отъ консумацията на алкоолни питиета.

Рефератътъ се позовавал на една книга отъ Р. Парлъ съ надсловъ: „За алкоола и продължителността на живота“. Въ тая книга Парлъ съобщава за опититѣ, които направилъ въ Балтиморе съ повече отъ петъ хиляди работници Парлъ дошълъ до резултатъ, че всички, които пиятъ умѣрено спиртни напитки, иматъ изгледъ да живѣятъ по-дълго, отколкото пълнитѣ въздържатели.

Хучинсонъ приключилъ реферата си съ заявлението, че умѣреното употребление на алкоолъ следъ свършване на дневната работа вечеръ, било полезно, понеже успокоява нервитѣ и улеснява храносмилането. Па и не бива да се забравя, че веселото настроение, което се създава при умѣрено пиене на вино, също е отъ полза за общото здравословно състояние.

Момчеши ни отговаря „Бюлетина на Плѣв. Лоз. Ов. инф. бюро“, бр. 6 стр. 8 — „Важно“, като нарича нашата поправка закачка, кн. 8—9, стр. 207, „навѣрно е печатна грѣшка“ по количеството грозде, което може да даде сорта Димятъ за износъ на декарь. „Официалнитѣ“ източници сѣ канцеларски и немогатъ да убедятъ лозаря, който има положител-

нитъ данни за добива отъ 1 декаръ. Никой не отрича добритъ качества на Димята, но да се поддържа че може и трѣбва да се очаква 2000 кг. грозде за износъ отъ декаръ, то значи да се забравя, че само качествено грозде може да се изнася, а такова небива да се търси и не може да се получи повече отъ 600—800 кг. на декаръ при най-добрия случай. Не е въпроса за полемика, ами да се поправи грѣшката и да се внимава другъ път. Нашъ дългъ е да бдимъ да не се заблуждаватъ лозаритѣ.

Какво искатъ унгарскитѣ лозари. Съюзътъ на унгарскитѣ лозари въ конгреса си, станалъ на 12 януари 1929 г. въ Буда-пеща протестира ротивъ пропагандата на антиалкоолнитѣ дружества. Изработенъ е меморандумъ, съ който отъ правителството се иска да забрани дейността на всички антиалкоолни дружества, която е насочена противъ интереситѣ на лозаритѣ.

КНИЖНИНА.

Получиха се въ редакцията следнитѣ издания:

Земледѣлско стопанство — месечно популярно списание издание на дружеството на Българскитѣ агрономи. Годишенъ абонаментъ 50 л. Редакция и администрация София

Градинаръ месечно илюстрирано списание за градинарство, дребно животновѣдство и домакинство. Го-

дишенъ абонаментъ 30 лв. Редакторъ П. Д. Бубовъ — Плѣвненъ.

Земледѣлски уроци, селско стопанско списание, годишенъ абон. 50 лв. Редак. Юрд. Илийчевъ София ул. Кракра № 5.

Земледѣлска практика месечно илюстрирано списание, годишенъ абонаментъ 50 лв. Редакторъ М. Стоевъ София пл. Солунъ 1.

Доходно птицевѣдство месечно списание, годишенъ абонаментъ 50 лв. редакторъ М. Ц. Цоневъ — Плѣвненъ.

Горски прегледъ органъ на Дружеството на Българскитѣ лесовѣди — София.

Кооперативно дѣло год. абонаментъ 150 лв. редакторъ Г. П. Минчевъ София, Гурко 17.

Училищна управа, месечно списание, абон. 60 лв. редакторъ Г. Голямановъ София Раковска 86.

Медицинска мисль месеч. списание, год абон 60 лв. редакторъ Д. Т. Буралковъ София булевардъ „Татлебенъ“ 15.

Народна цѣлина год. абон. 50 лв. редакторъ Г. Балтаджиевъ, адресъ: книгоиздателство Хр. Г. Дановъ „Царъ Освободителъ“ № 6 — София

Сведения по земледѣлието переродиченъ бюлетинъ на Мин. на Землед. и Държав. имоти София.

Борба съ алколизма редакторъ Д-ръ Хар. Нейчевъ София.

Български лозари,

гответе се за конгреса на 24 и 25 февруарий — София, като издѣлжитѣ членския си вносъ къмъ съюза по 2 лв. на декаръ за 1928 година и поискате нуждитѣ ви удостовѣрения за пжтуване съ 50% намаление.

Зарѣзанъ иде, лозари, използвайте празника на лозаритѣ, като устройте срещи и вечеринки, на които, следъ като разясните необходимостта отъ подържанieto на Българския Лозарски Съюзъ — единствения защитникъ на лозарството, съберете членски вносъ и абонаментъ за списание „Лозарски Прегледъ“.

Внимание лозари!

Всѣки лозарь, ако иска да подобри поминѣка си и да защити интереситѣ си, трѣбва да стане членъ на мѣстното Лозарско Дружество.

Ако нѣма образувано такова дружество въ града и селото му, да се заеме и образува такова, като за това поиска отъ Българския Лозарски Сѣюзъ — София — ул. „Воловъ“ 7, наставления, които ще му се дадатъ безплатно.

Всѣко Лозарско Дружество и лозарска и винарска кооперация трѣбва да стане колективенъ членъ на Българския Лозарски Сѣюзъ — София.

Всички дружества, членове на Сѣюза, трѣбва да се издѣлжатъ за 1928 год., като изпратятъ по 2 лв. на декарь лозе, притежавано отъ членоветѣ му.

Адреса на Сѣюза е:

До Господина

Професоръ **Н. Недѣлчевъ**

Секретаръ на Бѣлг. Лозарски Сѣюзъ
ул. „Воловъ“ 7 — София.

Всѣко Лозарско Дружество и Лозарска и Винарска кооперация трѣбва да запиши всичкитѣ си членове за

сп. „**Лозарски Прегледъ**“

като изпрати абонамента имъ
на редакцията въ Плѣвненъ.

За Г-ца

Дружество „Съгласие
тукъ

Открива се подписка на списанието
„ЛОЗАРСКИ ПРЕГЛЕДЪ“

Год. XIII. 1928 год.

Органъ на Българския Лозарски Съюзъ — София

Редакция и администрация — Плѣвень.

Списание „Лозарски Прегледъ“ е единственото лозарско и винарско списание въ България. Списва се при сътрудничеството на най-добритѣ агрономи, специалисти и практики лозари и винари.

Единственъ защитникъ на интереситѣ на лозаритѣ и винаритѣ. Печати статии по всички сезонни въпроси изъ областъта на Лозарството и винарството.

Държи лозаритѣ и винаритѣ въ течение на всички интересующи ги въпроси.

Презъ тая година списанието ще излиза най-редовно.

Цена 65 лева годишно.

За учреждения, читалища, кооперации, ученици и войници по 55 лева годишно.

Неполучена книжка трѣбва да се изисква отъ редакцията най-късно следъ получаването на следующата книжка, иначе редакцията неотговаря.

Които запишатъ 5 и повече абонати и внесатъ абонамента въ редакцията, задържатъ си 20% отстъпка.

Всичко да се изпраща на адресъ:

сп. „Лозарски Прегледъ“ — Плѣвень.

Всѣки лозаръ и винарь е длъженъ да получава, заплаща и проагитира сп. „Лозарски Прегледъ“.